درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌[illegible]

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստի թուղթեր ընդունուին, 115 դրուշի փոխարէն 100 դրուշի համեմատութեամբ։
Տեղական բոլոր պաշտօնական բաժանորդներուն կը ղրկուի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ.

ՏԽՈՒՐ ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, պաշտօնի գլուխ անցնելէն ի վեր, այս երկրորդ յայտարարութիւնն է որ կ'ուղղէ ժողովուրդին, թէ՛ ձեւով եւ թէ՛ իմաստով նոր երկուքն ալ։ Մեր ժողովներու բարքերուն համար ճշմարիտ անակնկալներ՝ այս յստակ, աշխարհաբար գրութիւնները, ուր չես գտներ հին ու ցեցոտած ասացուածներ։ Անոնց ոճը, ընկալեալ ձեւերուն կապանքները թօթափած, ուղղակի սրտէն կը խօսի և կը քերէ ներսիդին բարեգործութեան ամէնէն թաքուն խաւերը։

Անկարելի է առանց սրտայուզութեան կարդալ Հիւանդանոցի երեկուան հրաւէրը, որուն մէջ գթութեան տաք շունչ մը կայ որ կը փոխանցի քեզի։ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամներուն կոչումը սովորական կոչում մը չէ։ Անոնք պարզապէս դրամ չեն ուզեր ժողովուրդէն՝ ըսելով թէ Հազարի մօտ պատսպարեալներ հոգալու կոչուած են։ Անոնք իրականութիւնը կը պարզեն մեզի, տխուր իրողութիւններ մերկապարանոց կ'ընեն, չեն ծածկեր վէրքերը՝ այլ կը քակեն պատատները, կը բանան զանոնք, և մատերնին կը դնեն անոնց վրայ՝ ժողովուրդին աչքին առջեւ։ Գացէ՛ք, կ'ըսեն, այցելեցէք Հիւանդանոցը պատսպարուած խմարները իրենց ստորերկրեայ նկուղին մէջ. պիտի տեսնէք զանոնք, անմռունչ, համակերպող, անգիտակից։ Երկու հարիւրէ աւելի «եղկելի արարածներ» են որոնց մէջ թոքախտը ճեցճեշ կը տարածուի։

Հոգաբարձութիւնը կը յայտարարէ թէ այս կացութեան առջեւ չի կրնար անտարբեր մնալ «առանց մեղանչելու իր խղճին և իր վրայ դրուած պարտականութեան դէմ», և թէ հարկ է փոխադրել խմարները Հիւանդարանը, նոր շէնք մը կառուցանելով հիւանդներուն համար կամ գէթ չորս առժամեայ տաղաւար։

Կը տեսնէք որ տխուր իրողութիւնը ի՛նքը, Հոգաբարձութիւնն է որ կը հրապարակէ, անկեղծութեամբ, քաջութեամբ, չաղելով «պարտըկել» — իր իսկ բառով — դժբաղդութիւն մը որուն պատասխանատուն ինք չէ։ Նախորդները քննադատած են յաճախ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնները, պակասներ մատնանիշ ընելով Հիւանդանոցին մէջ։ Հիմայ Հոգաբարձութիւնը ինք է որ կը կատարէ այդ գործը հանրութեան առջեւ պարզելով առանց քօղի՛ իր սիրելի հաստատութեան վիճակը։

Ութսուն թոքախտը հետզհետէ կը տարածուի Հիւանդանոցին խմարներուն մէջ, ահա տխուր իրողութիւնը։ Այդ հէգ արարածները, որոնք կը կարօտին խնամքի, հանդիստի, առողջարար միջավայրի, թղուած են նկուղներու մէջ, ուր կը մղոտին, կը մաշին, կը ծիւրին, մինչեւ որ Պոլսի պասիլը սողոսկի իրենց թոքերուն մէջ, աճի հոն, կրծէ, հերձէ, սպառէ զանոնք։ Անոնք իրենց կրած տառապանքներուն գանգատը արտայայտելու կարողութենէն զուրկ են։ Այդ մտքի կոյրերը, այդ խօսուն յամրերը տկարներուն ամէնէն տկարներն են, և ընկերութեան գերագոյն պարտքն է իր այդ դժբախտ զաւակներուն ցաւերը տեսնել եւ դարմանել։

Անոնց վիճակը բարուոքելու համար Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ըրած կոչումը ձեզի կ'ուղղուի, հարուստնե՛ր։ Զանոնք արդի Հիւանդարանը փոխադրելու համար, հարկ է հիւանդներուն յատուկ նոր շէնք մը շինել տալ, և այդ շէնքին 5-6000 ոսկի ծախք կ'երթայ։ Եթէ այդ գումարը շատ կ'երեւայ ձեզի, 2000 ոսկիով կրնաք չորս տաղաւար շինել տալ իւրաքանչիւրը 50 անկողինով։ Բայց փութացէ՛ք։ Ամէն մէկ օր որ կ'անցնի նոր դժբաղդ մը թերեւս կը վարակէ թոքախտով։ Ազատեցէ՛ք այդ խեղճերը այդ ապականած մթնոլորտէն։ Հոգաբարձութեան հրապարակային յուզիչ կոչումը թող բաւական ըլլայ ձեզի համար այս էական պէտքին առջեւ։ Մի՛ սպասէք որ ձեր դուռները ափ առնեն Հոգաբարձուները, և դրամ մուրան ձեզմէ։ Ամէնէն յարգելի նուէրները անո՛նք են որ սրտէ կը բխին և ինքնաբերաբար կու գան։

«Յայտարարութիւն»ը երկրորդ իրողութիւն մը մատնանիշ կ'ընէ՝ Հիւանդանոցի հազար ոսկիի մօտ պարտքը, որ կ'արգիլէ Հոգաբարձութեան մտադրած բարեկարգութեանց ձեռնարկել։ «Չենք կարծեր որ նոր պարտքեր գոյանան ասկէ ետքը, կ'ըսէ Հոգաբարձութիւնը. կայսերական ողորմածութիւնը, որ վերջերս իր մէկ նոր շնորհը բերաւ Հիւանդանոցիս, ապահոված է միանգամ ընդմիշտ հացի և միսի պարէնը։» Կը տեսնէք որ ա՛լ այս տեսակէտով Հիւանդանոցին վիճակը ապահովուած է միանգամ ընդ միշտ, սակայն կարեւոր է հին պարտքը բառնալ մէջտեղէն. ասկէ զատ բացառիկ ծախքեր կան, անհրաժեշտ պէտքերէ ծնած (պատսպարեալներու հագուստ, կալուածներու նորոգում, եւն), և այս ամենուն համար 3200 ոսկիի մօտ գումարի մը հարկը կը զգայ Հոգաբարձութիւնը։ Ու կը դիմէ հանրութեան բացառիկ նուէրներուն, որովհետեւ սովորական նպաստները «արդէն պիւտճէին մէջ իրենց նախասահմանեալ տեղերը ունին։»

Հանրային գթութիւնը չի կրնար անտարբեր մնալ Հոգաբարձութեան այս խոստովանութեան և այս հրաւէրին առջեւ։ Ձմեռը կը մօտենայ, և այն պահուն ուր կը մտածենք մեր ընտանիքին պէտքերուն, ցուրտին դէմ պատսպարուելու համար միջոցներ ձեռք կ'առնենք, և մեր կրցածին չափ մերիններուն կ'ապահովցնենք կեանքի բարիքները, չմոռնանք նաեւ այն խեղճերը որոնց ընտանիքը ազգն է միայն, և որոնք՝ իրենց դժբախտ հակատագրին անձնատուր՝ բարի հոգիներու միայն կ'ապաւինին իրենց զրկանքի կեանքին մէջ։

ՀՐԱՆԴ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԳԷՈՐԳ ԴՊԻՐԻՆ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բանասէր ազգայինի մը ձեռնարկած ըլլալով Գէորգ Դպրին կատարեալ մէկ կենսագրութիւնը պատրաստելու, այս առթիւ խմբագրութեանս ուղղած է հետեւեալ նամակը որուն հրատարակումը տարակոյս չունինք թէ իր արդիւնքը պիտի ունենայ առիթ ընծայելով լուսաբանել այս կենսագրութեան համար մութ մնացած կէտեր։

Ժամանակէ մը ի վեր ձեռնամուխ եղած եմ գրել կենսագրութիւնը Գէորգ Դպիր Պալատեցւոյ՝ ազգային գիտնականին, որ 1737ին Կ. Պոլսոյ Պալատ արուարձանին մէջ ծնելով, անցեալ դարուն վերջերը և ներկայ վերջացող դարուն սկիզբները գրական անջնջելի գործունէութեամբ ապրած և մահկանացուն կնքած է 1812ին։

Ինչպէս շատերուն յայտնի է, Գէորգ Դպիր որդին էր Տ. Յովհաննէս քահանային, աւագերէց Պալատու Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ։ Այս Տ. Յովհաննէս եղբայրն էր Դաւիթ Ջիկլիրին որ, ինչպէս աւանդաբար կը պատմուի, անցեալ դարու կիսուն Բաբերդէն Պոլիս գալով հոս ամուսնացած և որդի մը ունեցած է որ է Տ. Յովհաննէս Հիւնքեարպէյէնտի, հայր Տ. Յովհաննէս Ա. քհյ. Հիւնքեարպէյէնտեանի։ Հետեւաբար, ըստ ամենայն հաւանականութեան, Գէորգ Դպրի հայրն ալ՝ Տ. Յովհաննէս՝ Բաբերդէն եկած է Պոլիս։ Սակայն Տ. Յովհաննէս ո՞ր թուականին Բաբերդէն ելած է վերջնականապէս և թէ քահանայ ձեռնադրուա՞ծ էր արդէն երբ Պոլիս եկաւ հաստատուելու, և թէ ո՞վ էր իր հայրը ի Բաբերդ։ Ահա՛ հարցեր, որոնք՝ անդամ ճիգերու հակառակ՝ անպատասխանի մնացած են և որոնք միայն պիտի կրնան լոյս սփռել Գէորգ Դպրի ծագման վրայ որ անծանօթ մնացած է մինչեւ այսօր։

Ծանօթ է ազգային բանասէրներուն որ Գէորգ Դպիր քանի մը տասնեակ հատոր երկեր գրած է. այդ ձեռագիրները ցրուած են հայաբնակ գաւառները, Կ. Պոլիս և Մխիթարեանց վանքը Վենետիկ։ Հաւանական կը թուի որ այդ ձեռագիրներուն մէջ, տեղ մը, Գէորգ Դպիր ծանօթութիւններ տուած ըլլայ իր նախնիքին վրայ ինչպէս նաեւ իր մանկութեան, երիտասարդութեան ու գրական գործունէութեանը մասին։

Արդ, եթէ գտնուին ազգայիններ, Պոլսեցի կամ հեռաւոր, որոնք որ և է ձեռագրին ծանօթութիւն ունենան այս կէտերուն նկատմամբ, ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլան հայ բանասիրութեան՝ հաղորդելով զանոնք Արեւելքի։ Այդ ծանօթութիւնները թերեւս նպաստեն փարատելու գոնէ փոքրիկ անկիւն մը այն թանձր մշուշին որ ծածկած է մեծանուն գրագէտին կեանքին առաջին մասերուն վրայ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ճաշի սեղան մը որ բուսակերութեան վրայ գրելու առիթ կու տայ. — Սնունդի չափազանցութեան ֆիզիքական եւ բարոյական վտանգաւոր հետեւանքներ. — Բանջարակերութիւնը իբր դարման չարիքին. — Բանջարակերութիւնը բժշկական տեսակէտով. — Խառն սնունդի մը պէտքը։

Քանի մը ամիս առաջ՝ ամառը, կիրակի օր մը Մեծ Կղզի երթալով՝ բարեկամ և հիւրընկալ տուն մը այցելելու և անակնկալ կերպով քանի մը անձնաւորութիւններու տրուած գեղեցիկ սեղանի մը շուրջը բազմելու պատիւը ունեցայ։ Արդարեւ գեղեցիկ սեղան մը իր պարզութեանը մէջ և ամարանոցի մը վայելուչ։ Սպիտակ սփռոցին վրայ բնական ծաղիկներով յօրինուած գեղակերտ երիզը, ղալարագեղ պարտէզի մը սխրալի տեսքը, ծովէն փչող և աղերով ու պտուղներուն բոյրերովը տոգորուած կենդանարար զով հովը մայիս գեղածիծաղ օրուան մը հրապոյրը կ'ընծայէին։ Ստամոքսին ջուրերը վազցնող և ախորժակ բացող կենաց ջուրի բաժակները (ակնարկ խօսի Տօքթ. Քոլոլեանին) ընտրելագոյն մեզեներով իր կարեւոր դերը կատարած էր և ամէն ոք կազմ ու պատրաստ էր ճաշելու։ Մեծ Կղզիի [illegible] պէօրէկովը սկսաւ սեղանը և անկէ վերջը, որչափ որ կը յիշեմ, ուշադրութիւն գրաւեց բանջարեղէնի համով կիւվէճ մը, որուն յաջորդեց Պալեան Յակոբ աղայի ճաշացուցակին մէջ «պլլոր» անունով մկրտուած, ձէթի իւղով և որթի տերեւով պատրաստուած հանրածանօթ սարմա բանջարեղէնը։ Այդ միջոցին, և երբ ստամոքսը արդէն քանի բաժակ գոհացում ստացած էր վերյիշեալ բուսական ախորժաբեր սնունդներով և մսեղէններուն հաշտ աչքով նայելու տրամադրութիւն չէր ցուցներ, խօսակցութիւնը բանջարակերներու (végétariens) վրայ դարձաւ և կոչնականը բուսակերութեան նկատմամբ հեղինակի մը կարեւոր մէկ գրքին վրայ խօսելով՝ բուսակերներու առաւելութիւնները իրեն բանաւոր թուած ըլլալը յայտնեց։ Կը մտադրէի լոկ բուսակերութեան անբաւականութեան, խառն սնունդի մը պէտքին և մսեղէններու կարեւորութեան ու առաւելութեան վրայ կարծիք մը յայտնելու, և ահա ուրիշ համադամ խորտիկներ, ձուկի մայեօնէզ, ոչխարի կողիկներ յարմար համեմներով, հաւի խորոված՝ իրենց պերճախօս ներկայութեամբը սեղանը պատուեցին և ի յարգանս այս սնունդներուն ու տեսակ մը ակնածանքով՝ բուսակերութեան ջատագովութիւնը վերջ գտաւ։ Այն օրէն միտքս դրի սակայն յարմար առիթ մը այս բուսակերութեան խնդրին վրայ առողջաբաններուն կարծիքը պարզելով, ճիշդ գաղափար մը տալ ընթերցողներուն։

Այս օրերս Արեւելքի վերջի թիւերէն մէկուն մէջ բուսակերութեան վրայ գրուած յօդուած մը յարմար առիթը կ'ընծայէ ինծի՝ մտադրութիւնս գործադրելու և բժշկական տեսակէտով այս լոկ բուսեղէններով սնանելու և ապրելու հարցը քննելու։

* * *

Քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ, երբ ժողովուրդ մը կը հարստանայ և բարեկեցիկ կեանքը ընտելանալ կը սկսի, այդ բարգաւաճ վիճակը ոչ միայն պատճառ կ'ըլլայ սնունդը կանոնաւորելու, ճաշակաւորելու, այլ նաեւ կ'առաջնորդէ դժբաղդաբար ուտելիքներու և խմելիքներու չափազանցութեան, կերուխումի և գեղխութեան։

Ուտելիքներու չափազանցութեան մէջ ազօթային սնունդները և մանաւանդ կենդանական ուտելիքները առաջին տեղը կը գրաւեն։ Բարեկեցիկ անձերը երբ մէկ կողմէ քիչ կը յոգնեցնեն իրենց մարմինը և ուղեղը ու միւս կողմէ որկրէն, ճենճէն և ուրիշ տեսակ տեսակ սննդարար կերակուրներով իրենց մարմինը կը պարարեն, հարուստներու յատուկ և հարստութեան հիւանդութիւններ կոչուած ցաւերուն են թակոյ կ'ըլլան։ Շատ անդամներ ստամոքսի դժուարամարսութիւնները, ստամոքսի ընդլայնումը, ուղեղի մէջ արիւնի համախմբումը, լեարդի և երիկամունքներու մէջ աւազի ու քարի գոյացումը և մանաւանդ յօդակաթուածը (goutte, նիգրիս) հարուստներու յատուկ հիւանդութիւններ են։ Կը լսէք մերթ ընդ մերթ թէ մեծ անձնաւորութիւն մը, լորտ մը, քաղաքագէտ մը խնճոյքէ մը վերադարձին յանկարծ յօդակաթուածէ կը տառապի։ Այս հիւանդութեան բացատրութիւնը շատ պարզ է. Այս կարգի անձերուն արիւնը ազօթային աւելորդ նիւթերով ծանրացած է, որոնցմէ մէկն է նաեւ միզական թթուն (acide urique)։ Երիկամունքները չկրնալով այս մնացորդ թթուն արիւնէն անջատելու, արիւնի միջոցաւ մարմնին ամէն կողմը կը պտտի և չես գիտեր ինչ պատճառաւ կ'երթայ գլխաւորաբար ազնուաշուք Լորտին մեծ ոտքին մեծ մատին յօդուածին մէջ հանգչիլ և հոն այնպիսի անտանելի ցաւեր կը պատճառէ որ Պ. Լորտին կերած խմածը քիթէն բերնէն կու գայ։

Ֆօնսանկրիվ առողջաբանը կ'ըսէ թէ հարուստներուն կերած կերակուրներուն քանակութեան մէջ երեք մաս կայ նկատելի. մէկ մասը իրական պէտք մըն է, մէկ մասը դիւրամարսութեան դիւրացում կու տայ և երրորդ բաժինն ալ ապագայ հիւանդութիւնները պատրաստելու համար է։ Հարուստներէն շատին համար ախորժակը բնազդ մը ըլլալէ դադրած է և զգացողութիւն մը եղած է։ Անոնց համար երկու կերպ անօթութիւն որոշելու է. ստամոքսին անօթութիւնը և քիմքին անօթութիւնը. պէտքը ցանկութեան հետ կը շփոթի և երբ հետեւանք՝ սննդարար տարրերու այնպիսի յորդառատ վիճակ մը առաջ կու գայ որ վնասակար կ'ըլլայ մարդուս կազմութեան, գրեթէ անբաւական սնունդի չափ։

* * *

Հին ժամանակներէն մինչեւ այսօր փիլիսոփաները, մարգարէները, մարգասէրները մտածած են ինչպէս ամէն չարիքներ՝ այս չափազանց սնունդի չարիքն ալ դարմանելու։ Դարմանը, ըստ երեւոյթին պարզ է, այն է ճոխ կերպով սնանողները աւելի բաւական սնանելու ճամբուն մէջ դնել ծոմերով, պահքերով և բուսակերութիւն քարոզելով։ Եթէ չափազանց սնունդը մի միայն մարմնի կազմութեան վնասակար ըլլար՝ իմաստասէրները, բարոյագէտները կարելի է չափազանց չյուզուէին և ժուժկալութեան, բուսակերութեան յորդորներուն վրայ այնչափ շատ չպնդէին։ Ուտելիքի և ըմպելիքներու չափազանցութիւնները բարոյապէս ալ մարդկութեան համար աղէտաբեր ըլլալով, այս երկրորդ չարիքը մանաւանդ ի նկատի ունեցած են սխալասպետութեան, ժուժկալութեան օրէնքները հիմնելու համար։ Վիքթօր Հիւկօ որկրամոլութենէ ծագում առած այդ բարոյական կարգէ չարիքներուն կ'ակնարկէ իր յետագայ խօսքերով, զոր ուրիշ առթիւ ալ յիշատակած ենք. «Օձը մարդուս ներսիդին է, այն է՝ աղիքը. աղիքը կը փորձէ, կը մատնէ և կը պատժէ։ Որովայնը մարդկութեան համար սոսկալի կը կշռէ. պատասխանատու է ան գրեթէ ամէն ոճիրներուն. մոլութիւններու տիկն է. որովայնը կ'ուտէ մարդը»։

Ալքոլամոլութեան չարիքները աստիճան մը դարմանելու համար բարեխառնութեան, գինեձեռնութեան բազմաթիւ ընկերութիւններ (sociétés de tempérance) կազմուեցան։ Չափազանց սնունդի չարիքները դարմանելու համար ալ բուսակերութեան աղանդները ծագում առած են։ Բայց խնդիր է գիտնալ թէ ամբողջ մարդկութիւնը բուսակեր կրնա՞յ դառնալ և ընդ միշտ կենդանական սնունդները թողուլ։

Առողջաբանները և բժիշկները մի միայն չափազանց սնունդը նկատի չեն առներ, այլ անբաւական սնունդը մանաւանդ ի մտի ունենալով, ընդհանրապէս խառն սնունդ մը՝ կենդանական և բուսական միանգամայն՝ կը պատուիրեն, եղանակներու, կլիմաներու և ուրիշ պարագաներու համեմատ այդ խառն սնունդին մէջ մերթ մսեղէններուն և մերթ բանջարեղէններուն նախընտրութիւն և գերազանցութիւն տալ յանձնարարելով։

Եթէ սննդարար կերակուրներու չափազանցութիւնը հարստութեան հիւանդութիւններ կը պատճառէ՝ անբաւական սնունդն ալ թշուառութեան հիւանդութիւններու ծնունդ կու տայ և դժբաղդաբար մարդկութիւնը աւելի թշուառներ կը պարունակէ քան թէ հարուստներ։

Բժշկութիւնը բացարձակ կերպով ո՛չ բուսակերութիւն կ'ընդունի և ո՛չ ալ լոկ մսակերութիւն։ Բժիշկը յօդակաթուածէ տառապող հարուստին կ'ըսէ. «Քալէ՛, հերկէ՛, մշակէ՛, սղոցէ, պտուղ կե՛ր և մի միայն ջուր խմէ՛»։ Ուժասպառ, նիհար և աղքատ գործաւորին ալ կ'ըսէ. «Հանգիստ ըրէ՛, սննդարար կերակուրներ, միս, ձուկ, հաւ կե՛ր, գինի և գարեջուր խմէ՛»։

* * *

Սովորաբար «միայնակ կիրառութիւն» (régime exclusif) ըսելով լոկ կենդանական կամ լոկ բուսական կիրառութիւնը կը հասկցուի։ Բայց բառին բուն նշանակութեամբ մէկ տեսակ կիրառութիւն ըսելով լոկ ազօթային կամ լոկ իւղային և կամ ջրածխային կերակուրները պէտք է հասկցուին։ Այս վերջին կերպ կիրառութիւնը շատ դժուար է իրագործելը և բնախօսական փորձերու համար միայն աշխատանոցներու մէջ գործադրուած է։ Այս փորձերը հաստատած են որ վերոյիշեալ սնունդները միայնակ չեն կարող կեանքը սնուցանել։ Կաթով սնունդը «միայնակ կիրառութիւններէն» կը հեռանայ անոր համար որ կատարեալ սնունդ մըն է և կը պարունակէ կեանքի անհրաժեշտ եղող ազօթային, իւղային, ջրածխային նախնական սնունդները, հանքային աղեր և ջուր։

Կաթը այսպէս կատարեալ սնունդ մը ըլլալով հանդերձ՝ մանկութեան հասակի մէջ միայնակ սնունդ կրնայ ըլլալ. իսկ չափահասներուն համար հիւանդութիւններու ատեն առժամապէս իբր լոկ սնունդ կը տրուի։ «Չափահաս անձ մը իր կեանքին անհրաժեշտ օրական երեք օխա կաթը տեւականապէս չի կրնար գործածել»։ Կենդանական և բուսական կիրառութիւններուն մէջ եղած տարբերութիւնը բացարձակ չէ։ Ազօթային կամ սպիտակուցային նիւթերը թէեւ մեծ մասամբ կենդանական սնունդներու մէջ կը գտնուին, բայց բուսական սնունդներն ալ բոլորովին զուրկ չեն անոնցմէ և այս երկու կարգ ուտելիքներն ալ հարկ եղած տարրերը կը պարունակեն մարդուս մարմինը շինելու, նորոգելու և կենդանական ջերմութիւն արտադրելու համար։ Մեծ տարբերութիւնը նախնական հինգ խումբ տարբեր տարրերներուն (ազօթայիններու, իւղերը, ջրածխայիններու, հանքային աղեր, ջուր) միացման և գումարուելու եղանակին մէջն է. կարելի է բաւական երկար ժամանակ մսակեր կենդանի մը հացով և խոտակեր անասուն մըն ալ միսով ապրեցնել։ Սակայն բնախօսներուն կատարած բազմաթիւ փորձերը միաձայն հաստատած են թէ գիտուններուն ճշդած համեմատութիւններով վերոյիշեալ հինգ խումբ նախնական սնունդներուն պէսպիսութիւնը և միաւորութիւնը բացարձակապէս անհրաժեշտ են մարդուս մարմնին բարւոք պաշտօնավարութեանը համար։

Այս նախնական բացատրութիւններէն վերջը, յաջորդ յօդուածով մը պիտի խօսինք կենդանական և բուսական սնունդներուն վրայ զատ զատ և իւրաքանչիւրին առաւելութիւնները ու անպատեհութիւնները ճշդենք։

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

«ՄԱՍԻՍ»

ՄԱՍԻՍ Հոկտ. 10 շաբաթ օրուընէ սկսեալ պիտի հրատարակուի իբր Շաբաթաթերթ Կրօնական, ազգային, քաղաքական և բանասիրական։

ՄԱՍԻՍի համար ապահովուած է, ի մէջ այլոց, Դպրեվանքի վարդապետներուն գործակցութիւնը, որոնք ստանձնած են թերթին խմբագրութեան կարեւորագոյն մասը։

ՄԱՍԻՍ պիտի հրատարակուի շաբաթ օրերը և պիտի բաղկանայ 32 երեսէ։

ՄԱՍԻՍ պիտի ունենայ ԱԶԳԱՅԻՆ և ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ բաժին մը, որ ամփոփ կերպով պիտի պատկերէ շաբթուան ազգային և քաղաքական կարեւոր լուրերը։

ՄԱՍԻՍի տարեկան բաժանորդագինն է Կ. Պոլսոյ համար 40 ղրշ. և գաւառներու համար 50 ղրշ. իսկ վեցամսեայ բաժանորդագինն է Կ. Պոլսոյ համար 20 և գաւառներու համար 25 ղրշ.։ Ձեռքէ ծախուած թերթին գինն է 40 փարայ։

ԹՈՒՐԻՍԹՆԵՐԸ

Ա.

Հարիւրի մը չափ հոգի, Կղզիներու շոգենաւին մէջ լեցուած, մեկնելու պատրաստ, առտուան այն ժամուն ուր մենք կամուրջ կ'ելլէինք, այդ նորեկներու բազմութեան մէջ գտնելով յանկարծ ինքզինքնիս։ Անհնար էր սակայն որ ճեղքէինք թուռիսթներուն շարքը, այնքան սեղմ կերպով կեցած կամ նստած էին, խառն ի խուռն, կարծես պզտիկ գաղութ մը կազմելով այդ երերուն վերնայարկին վրայ։ Ու քովընտի, նեղկի անցք մը գտանք, դժուարաւ անցնելով։ Հիւրեր էին, պէտք էր յարգել։

Քանի մը վայրկեանէն, ճամբայ պիտի ելլէին, երթալ այցելելու համար Հալքին ու Բրինքիփօ. անհամբերութիւնը կը նկարուէր արդէն դէմքերնուն վրայ, անծանօթ ու գեղազուարճ վայրեր տեսնելու անհամբերութիւնը, որուն կը խառնուէր՝ իրենց շուրջը անցած դարձածին հետաքրքրութիւնն ալ. ու փոխադարձաբար արագ ակնարկներ կ'ուղղէինք իրարու։ Քիչ անգամ կը պատահի որ Պոլսեցիներս այսքան մօտէն հաղորդակցութեան մէջ գտնուինք զբօսաշրջիկներու խումբի մը հետ, որոնց կառքերուն երկար շարքը միայն տեսնելու վարժուած ենք փողոցներուն մէջ, կամ հեռուէն՝ երբ կ'անցնին նաւով։ Այս անգամ, ամէնքը մէկտեղ էին ու կ'արժէր դիտելը։

Բան մը չէին ուզեր աչքէ վրիպեցնել, սուր, թափանցող նայուածքնին սեւեռած, եռքի պահելով իրենց տպաւորութիւնը արտայայտել. լուռ կը մնային ամէնքն ալ, գրեթէ անշարժ ու կը դիտէին միայն. կիները անգամ համակերպած էին այդ զգուշութեան։ Շատերուն ձեռքը՝ տետրակ մը ու մատիտ մը. արագ արագ նօթեր կ'առնէին. կին մը մանաւանդ, թուխ, նիհար, ոսկրուտ կին մը՝ անընդհատ կը գրէր. ուրիշ մը՝ կը նկարէր, բրօֆիլներ առնելով. Թղթակիցներ ըլլալու էին ասոնք. անդին, քանի մը հոգի, լուսանկարչական ապարատ մը կը թղթատէին, Քարաքէօյը ու կամուրջը փնտռելով։

Անցանք գացինք, մենք՝ Ղալաթիոյ թոհ ու բոհին մէջ մեր առօրեայ կեանքը ու յոգնութիւնները վերսկսելու, անոնք՝ դէպի բաց ծովը, իրենց ճանապարհի յոգնութիւնները մոռնալու ու նոր կեանքով մը ապրելու մինչեւ իրիկուն։

Այս վայրկենական երեւումը մեծ շահեկանութիւն մը չպիտի ունենար թուռիսթներու երկրէն—Եգիպտոսէն — դարձի մը համար, ուր լայնօրէն ու աւելի մօտանց կ'ուսումնասիրուի զբօսաշրջիկը, նոյն իսկ փողոցին մէջ և փողոցին մէջ մանաւանդ։ Ժողովուրդին մէկ մասը կը կազմեն անոնք, ձմրան առաջին ամիսներուն հասնելով, ու գարնան առաջին խորշակներէն լոյս տալով. հարիւրով չէ որ կը համրուին. ու աշխարհի բոլոր ցուրտ կլիմաներէն կու գան կը թափին եգիպտական ոստանը՝ Եւրոպայի ու Ամերիկայի ոստաններուն հարուստները, հիւանդները, հնախոյզները, զբօսասէրները, բարքերու, լեզուներու, դէմքերու ցուցահանդէս մըն է որ կը պարզուի Գահիրէի հրապարակներուն վրայ ու արաբական հինուկ թաղերուն մէջ։ Հողագործ երկիրներու մէջ՝ ժողովուրդը երկինք կը նայի, անձրեւի սպասելով ու մտահոգ՝ թէ բարեբեր եղանակ մը պիտի ունենա՞յ. Գահիրէի մէջ... Քուքի հեռագիրներուն կը նային թէ քանի՛ հազար թուռիսթի կը սպասուի. պանդոկապետը, վաճառականը, գործաւորը ու անգործը, երիտասարդը ու կինը, ամէնքն ալ այս անձկութենէն բռնուած են որ տենդոտ բան մը ունի իր մէջ։ Դէբրամատէրէն ու ազնուականէն սկսելով մինչեւ աղքատ մանրավաճառն ու ռամիկ իշապանը զբօսաշրջիկով կը զբաղին։

Իշապա՛ն, — ի՛նչ ալ տգեղ բացատրութիւն. կ'արժէ՞ր գրչի տակ առնելը։ Եւ սակայն իշապանութիւնը ամէնէն բանուկ ու ամէնէն ազդեցիկ արհեստապետութիւններէն մէկն է այնտեղ, թուռիսթներուն շնորհիւ որոնք կ'արհամարհեն հագուած սքուած ու լեզուագէտ պարոնը, որ կ'ուզէ առաջնորդել իրենց, և կը նախընտրեն այդ ողորմելի փէլլահները. ողորմելի՝ երեւոյթով միայն. բայց ուշիմ, լեզուանի, թեթեւաշարժ, — և եթէ բառի մը չարաչար գործածութենէն կամ գայթակղութիւն մը պատճառելէ չվախնայի — պիտի ըսէի՝ համակրելի։ Հոս՝ Կղզիներն ալ պտոյտներ կը կատարէք ժամերով. բայց քանի՞ բառ կը փոխանակէք յոյն իշապաններուն հետ. հոն՝ անվերջ խօսակցութիւն մըն է որ կը սկսի, հետաքրքրական, զուարճալի. կիները մանաւանդ, փափկադեղ Ֆրանսուհիներ ու հպարտ անգլուհիներ, ժպտուն սիրուն դէմքով մը

հագարումէկ հարցում կ'ուղղեն Փէլլահին որ միմոսական ձեւերով ու փողոցին մէջ սորված Ֆրանսերէնով կամ անգլիերէնով, զոր չինարէն պիտի կարծէիր, կը պատասխանէ: Երբեմն, մտերմութիւնը առաջ կը տանին հարցունելու չափ՝ թէ քանի՛ զաւկի տէր է, ո՛ւր կ'ապրի, ի՛նչ կ'ուտէ. մարդը, որ վարժուած է այս տարօրինակութիւններուն, միամիտ զարմանք մը կը կեղծէ՝ գոհացում տալէ առաջ. ու քրքիջ մըն է կը բռնկի չնորհալի օտարուհիներուն մէջ երբ կ'իմանան թէ իրենց առաջնորդող իշապանը սեւ հաց ու խաշած Ֆուլ (բակլայ) միայն կ'ուտէ, խրճիթի մը մէջ կը բնակի՝ հողին վրայ և եօթը-ութը զաւակ ունի:

Երիկմարդերը աւելի լուրջ են. անոնց մէջ գիտնականներ, գործարանատէրեր, դրամադէտներ, երէցներ կան. բայց ուշ կամ կանուխ՝ անոնք ալ կը սկսին համ առնել իշապանին խօսքերէն, որ յաճախորդին ճաշակին համեմատ՝ միշտ բան մը կը գտնէ ըսելու դարաւոր շէնքի մը փլատակներուն վրայ, որոնց քովէն կ'անցնին, կամ խափշիկ ծաղկեվաճառուհիին վրայ որ զիրենք կը դիմաւորէ, յամլիկ փունջ մը կարկառելով:

Ու բոլոր այս կատակախաղերը, խօսակցութիւնները, ժամերով պտոյտները, շատ անգամ կը վերջանան... վէճով մը, եթէ ոչ կռիւով. իշապանը, իր չուկէտը վերադառնալուն, ա՛լ այն հօպլոտը չէ. հաշուեյարդարութեան վայրկեանը հասած է իրեն համար. խոժոռ դէմք մը առած՝ ափը կը կարկառէ. եթէ յաճախորդը մէկի տեղ երկու-երեք խոյ տայ, դարձեալ կը պահանջէ. գոհանալ չի գիտեր. աչքը քսակին վրայ է: Գործը ան ատեն զուարճալի երեւոյթ մը կ'առնէ, երբ աջէն ձախէն ոսկի ծախսող միլորտը կէս Ֆրանքի խնայութիւն ընելու յամառութիւնը ունենայ, ինչ որ հազուադէպ չէ. և ահա, իշապաններու խումբին մէջտեղ, որոնք անմիջաբար մէջ կը հաւաքուին, անոնց պոռչըտուքներուն, աղաչանքներուն անտարբեր, պատկառելի ուղեւորը կը հանէ Ուղեցոյցը, պաղարիւնով կը թղթատէ, կը փնտռէ մէկ ֆուռսին գինը, և մատը էջի մը վրայ դնելով՝ Փէլլահին կը կարկառէ: Զարաճճիները այն ատեն միայն կը ձգեն օտարականին օձիքը, երբ ոստիկան մը եղգնեայ գաւազանիկը ուսերնուն գայ. հաւերու երամի մը պէս կը թռին կ'երթան:

Թուրիսթներուն համար, Եգիպտոսի մէջ, սակարկելու քմահաճոյքը մոլութիւն մը դարձած է. խաբուելու վախէն այնպէս նախապաշարուած են, որ անձնասիրութեան խնդիր մը կը տեսնեն անոր մէջ. օր մը, երկու անգլիացիներ, գրեթէ մէկ ժամ անցուցին լուսանկարչական վաճառատուն մը՝ երկոտասնեակ պատկերներու գինը 4 ֆրանքէն 3ի ջեղչելու համար, թէեւ՝ վարձու կառքերնին որ դուրսը իրենց կը սպասէր, այդ մէկ ժամուան համար 3 ֆրանք աւելի պիտի առնէր. ատիկայ փոյթերնին չէր: Իսկ երբ առարկայի մը հաւնին, խանութպանի մը վրայ վստահութիւն ունենան, դրամը նշանակութիւն չունենար իրենց աչքին. լիառատ կու տան: Հրեայ գորգավաճառ մը, անցած ձմեռ, անգործ և յուսահատ ամիս մը անցընելէ ետքը, իրիկուն մը, ուշ ատեն, խանութը գոցելու պահուն, յաճախորդ մը գրաւեր էր որ Հնդկաստանէն կու գար՝ Լոնտոն վերադառնալու, և մէկ ձեռքէ հազար ոսկիի առուտուր ըրաւ: Ասանկ անակնկալներ շատ կը պատահին Գահիրէի չուկաներուն մէջ:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւօտ Անգլիոյ դեսպանատունը գնաց ի Թարապիա և բարի գալստի այցելութիւն տուաւ Սըր Նիքօլաս Օ' Քօնորի:

—Վանայ Սալնապատի Ս. Գրիգոր վանքին մէջ աղջկանց Մանկանոց մը բանալ որոշուած էր: Սակայն վանքին դասարանի, ննջարանի ու սեղանատան մէջ յարմար տեղ չգտնուելուն, վանքին անունով վարձուած տան մը մէջ հաստատուեր է Մանկանոցը որուն բացումը կատարուեր է Սեպտ. 1ին: Առ այժմ հոն պատսպարուած են 16 դեռատի աղջիկներ որոնք ցորեկները կը յաճախեն քաղքին Սանդխտեան երկսեռ վարժարանը:

—Արմաշու Դպրեվանքին փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան երէկ մայրաքաղաքս եկաւ:

—Ուսումնական և Տնտեսական Խորհուրդները նիստ չըրին երէկ:

—Տ. Գարեգին Վ. Աժտէրեան որ Կեսարիա կը գտնուի, խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Թօքաթի վանքերէ մէկուն մէջ իրեն պաշտօն մը յանձնուի:

—Պրուսայի առաջնորդ Տ. Յովհաննէս Ծ. Վ. Արշարունի որ իր աչքի տկարութիւնը դարմանելու համար մայրաքաղաքս եկած էր, երէկ իր պաշտօնատեղին դարձաւ:

—Ենի գարուի Թաղ. Խորհուրդը գրած է Պատրիարքարան թէ տեղւոյն եկեղեցին մէջ քահանայ չէ մնացած, բայց ի Տ. Խաչատուր Ա. քահանայէն որ իր ծերութեան պատճառաւ չի կրնար հասնիլ եկեղեցական բոլոր պէտքերուն: Թաղ. Խորհուրդը անմիջական տնօրինութիւն մը կը խնդրէ:

—Սուրբ Պլաք հրէուհին տակաւին կը մնայ Տ. Միքայէլ Ա. քահանային քով որ խնդրած է Ս. Պատրիարքէն՝ այլ եւս ուրիշ տեղ մը փոխադրել այդ կենդանի աւանդը, որովհետեւ իր կարողութիւնը չի ներեր հոգալ անոր ապրուստը: Միւս կողմէ, կը լսենք թէ հրէուհին անցեալ օր անձնասպանութեան փորձեր է, լուցկիի գլուխները փոշիի վերածելով և մաս մը կլլելով. բայց անմիջական դարմաններու չնորհիւ ազատուեր է:

Նախընթաց օր Սուրբ Պլաքի մայրը այցելելով իր աղջկան, յորդորեր է որ ետ կենայ իր խորհուրդէն, բայց աղջիկը անդրդուելի կը մնայ և նոյն խել սպառնացեր է մօրը՝ անձնասպան ըլլալ, եթէ չարունակեն դժուարութիւն հանել իր հայ ըլլալու փափաքին իրագործման դէմ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Մայր կայսրուհին հրամանագիր մը հրատարակեց մամուլին դէմ: Լրագիրներու տէրերը պատժուած են: Բոլոր այն պաշտօնեաները որոնք բարենորոգումներու նպաստաւոր գրեր ստորագրած էին, պաշտօնանկ եղան: Երկրագործական նախարարութիւնը ջնջուեցաւ:

ՔՈՒՊԱՅԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ.— Նիւ Եորքէն հոկտ. 11 թուով կը հեռագրեն:

«Ամերիկացիներու կողմէ Քուպայի գրաւումը այսօր սկսաւ Մածանիլլօէն, ուր ամերիկեան դրօշը պարզուեցաւ: Տեղւոյն քաղքին վարչութիւնը Ամերիկացիներուն ձեռքը յանձնուեցաւ, Սպանիացիներու բողոքին հակառակ: Քուպան պարպելու համար կազմուած յանձնաժողովին ամերիկեան պատուիրակները ծանուցին սպանիական իշխանութիւններուն թէ կղզին ամբողջ վարչութիւնը դեկտ. 1ին պէտք է իրենց ձեռքը յանձնուի: Սպանիա Քուպայի մէջ զինուոր պիտի ունենայ մինչեւ որ ստորագրուի հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը:

ԻՏԱԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Իտալիոյ Նախարարներու Խորհուրդը որոշեց նաւատորմի ելմտացոյցը տարեկան 18էն 30 միլիոն Ֆր. ի բարձրացնել, որպէս զի նոր նաւեր չինուին:

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.— Նիւ Եորքի թերթ մը կը յիշեցնէ Ամերիկացիներուն թէ Մ. Նահանգները միայն Քուպայի համար պատերազմ հրատարակեցին և Փիլիպպեաններուն համար խնդիր չի կար: «Ծովակալ Տիւէյ, կը յարէ ամերիկեան թերթը, Սպանիոյ նաւատորմը փնտռած ատեն, կրնար Աւստրալիոյ ծովեզերքին մօտ, Հոնկ-Քոնկի նաւահանգիստին կամ Խաղաղականի մէջ անոր հանդիպիլ: Ուր որ գտնէր, նոյն տեղին համար ընելիք մը չունէր: Իր գործն էր բնաջինջ ընել այդ նաւատորմը ո՛ւր որ գտնէր: Պատահմամբ Փիլիպպեաններու մէկ նաւահանգիստին մէջ հանդիպեցաւ և հոն բնաջինջ ըրաւ: Քաղաքակիրթ ազգերու սովորութեան համաձայն, ծովակալ Տիւէյ պէտք էր մեկնիլ, սպանիական նաւատորմը փճացնելէ ետքը: Երբ Նէլսըն Տանիմարքայի նաւատորմին յաղթեց, հեռացաւ. բնաւ ցամաք չելաւ Տանիմարքան գրաւելու: Նէլսըն երբ Թրաֆալկարի մէջ բնաջինջ ըրաւ սպանիական նաւատորմը, Սպանիոյ գրաւումը չպահանջեց: Սեվաստոբոլի առջեւ երբ ռուսական նաւատորմը փճացաւ, յաղթողները չպահանջեցին որ Ղրիմը իրենց թողուի. հաշտութիւն կնքեցին և պատերազմին նպատակը իրագործուելուն պէս մեկնեցան: Հիմա մեր կացութիւնը ամէնէն աւելի տրտառոց բնոյթը սա պարագան է թէ Սպանիա ընդունած է մեր բոլոր պահանջումները Քուպայի համար և մենք բնաւ տիրած չենք Փիլիպպեաններուն:»

—Մատրիտէն հոկտ. 11 թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Փիլիպպեաններէն զօր. Րիոսէ առնուած պաշտօնական հեռագրի մը նայելով, Վիզաեասի մէջ չորս հազար ապստամբ իրենց դրօշներով հնազանդութիւն յայտներ են սպանիական կառավարութեան և թէ Վիզաեասի ապստամբութիւնը բոլորովին զսպուած է:

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Քուրիէ տէ Պալքանի մէջ կը կարդանք.—«Պուլկարիոյ մէջ շատ չափազանցեցին սահմանագլուխին երկայնքը չարուած սերպ զօրքերու թիւը: Ասոնց թիւը հազիւ 30,000 է որ մեզ հայրենասիրական անձկութիւն պատճառելու բնութիւն չունի: Ասկէ զատ, եղածն ալ ռազմափորձ մըն է, որ ամէն տարի կը կատարուի աշխարհի բոլոր երկիրներուն մէջ: Այս վերջին երեք տարիներուն Սերպիա, տնտեսական նկատումներով, իր զօրքերը չարժման վիճակի մէջ չէր դրած: Այս անգամ, կ'ըսէ Պելկրատէ նամակ մը, օգտակար չեն դատեր զինուորական պէտքերը զոհելու ելմտացոյցի չահերուն: Ուզած են երեւան հանել այն յառաջդիմութիւնները զորս սերպ բանակը ըրած է նոր հրամանատար Միլան նախկին Թագաւորին ձեռքին տակ: Ռազմափորձերուն մասնակցելիք զօրքերու թիւը լրագիրներուն ըսածէն շատ պակաս է: Երկու զօրաբաժինէ կը բաղկանան. մէկը Մորավայի՝ հրամանատարութեամբ Ջինձարէ Մարքովիչ զօրավարին, և միւսը Շումատիայի, հրամանատարութեամբ Մօսթիչ զօրավարին, ընդ ամէնը 30,000 հոգի: Այս զինուորները սահմանագլուխէն չատ հեռու են: Երկու զօրաբաժինները համախմբուած են Ալէքսինացի հիւսիսային կողմը. մօտերս պիտի սկսին յառաջանալ և վերջնական ռազմափորձերը պիտի կատարեն Ճունիսի կիրճին մէջ:

—Ալէքսանդր Թագաւորը Քրուեէվաց գնաց, ներկայ գտնուելու մեծ ռազմափորձերուն, որոնք առջի օրը սկսան, ի ներկայութեան իր հօրը և նախարարապետին ու նախարարներուն:

[illegible]

վար Ջանտէլ զօրախումբով մը դէպի կապոյտ Նեղոս համբայ ելած է, կ'ենթադրուի և կապոյտ Նեղոսի մէջտեղը մնացած Սուտանցիները վանելու համար: Զօրավարը փոքրաթիւ Սուտանցիներու հանդիպեր է, կապոյտ և սպիտակ Նեղոսներուն միջեւ: Սուտանցիները թէեւ ուժեր են անձնատուր ըլլալ, բայց չեն համարձակիր զօրավարին մօտենալու, որովհետեւ երկար տարիներէ ի վեր բնիկ Արաբները ճնշած ըլլալով, անոնց վրէժխնդրութենէն կը վախնան:

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.—Ինչպէս քանի օրէ ի վեր կ'երեւայ հեռագիրներէն, Փարիզի մէջ հողակիր գործաւորներու և ուրիշներու ընթացքը բաւական մտահոգութիւն կը պատճառէ կառավարութեան: Ասոր համար զանազան գաւառներէն հետեւակ ու հեծեալ զինուորներ կը ղրկուին Փարիզ. ասոնց ընդհանուր թիւը պիտի ըլլայ քսան վաշտ հետեւակ և հեծելազօրքերու խումբ մը, որոնք իշխանութեանց տրամադրութեանը տակ պիտի դրուին բարեկարգութեան հսկելու համար: Միւս կողմէ Փարիզի կառավարիչը զինուորներ պատրաստած է երկաթուղիի ընկերութիւններու տրամադրութեանը տակ դնելու, երբ պաշտօնեաները հողակիր գործաւորներու օրինակին հետեւիլ ուզեն: Նոյն տնօրինութիւնը եղած է նաեւ հացագործներու համար:

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը մօտերս կարգադրութիւն մը պիտի ընէ, որպէս զի ոսկի ու արծաթ ձոյլերը, զանազան դրամները, արժէթուղթերը, աղամանդները, մարգարիտները և այլն ուղղակի և արագ կերպով երկաթուղիով փոխադրուին Ռուսիոյ, Պէյճինքի և Ֆրանսայի միջեւ: Հիմա Ռուսիոյ մէջ բանող բոլոր գիծերը կը հասնին 44,696 քիլոմէթրի. ասկէ զատ կը չինուին 11,155 քիլոմէթր. կառավարութիւնը 3,353 քիլոմէթրնոց նոր գծի մը չինութիւնն ալ արտօնած է: Միւս կողմէ Մոսկուայի ու Բեդերսպուրկի միջեւ հեռաձայն մը պիտի հաստատուի մինչեւ ձմեռ: Օրական 10-12 քիլոմէթր թել կը զետեղեն:

—Ռուսիոյ երկաթուղիներու վարչութիւնն ալ պիտի մասնակցի 1900ի Փարիզի տրուեստահանդէսին: Բեդերսպուրկ-Մոսկուայի երկաթուղիի տեսչութիւնը ցոյց պիտի տայ նոր ձեւ արագընթաց վայրաշարժեր 3 գլանով, մասնաւորաբար թղթատար կառախումբերու համար. նոյնպէս ուղեւորի վագոններ, ննջարանով և ամէն պէտքերով, նորագոյն դրութիւններու հա-

[illegible]

թիւնը շատ նպաստաւոր է: Ամենքի մէջ ամէն կողմ ճոխութիւն կայ, որովհետեւ հսկայ շէնքեր կը կառուցուին:

ՔԱՐԻՒՂ.—Ռուսիոյ մէջ քարիւղի գինը կը բարձրանայ:

Պ. ՄԱՔ ՔԻՆԼԻԻ աներորդւոյն, Պ. Ճորճ Սէքսթընի, սպանութեան վրայ սա նոր մանրամասնութիւնները կը հաղորդուին.

Ինչպէս ծանուցինք, ոճիրը գործուեցաւ Օհիօի մէջ: Պ. Սէքսթըն երբ գիշեր ատեն տուն կը մտնէր, կին մը որ բաւական ատենէ ի վեր անոր կը հետեւէր, մօտեցաւ և ետեւէն բեւովէր մը պարպեց: Պ. Սէքսթըն վայրկենապէս մեռաւ և ոճրագործը փախաւ, գիշերուան մթութենէն օգտուելով: Ոստիկանութիւնը կասկածեցաւ Աննա Ճորճ անուն այրածող կնոջմէ մը որ յարաբերութիւններ ունեցած էր Պ. Սէքսթընի հետ և քանի մը անգամ յայտարարած էր թէ վրէժ պիտի լուծէ: Ոստիկանները երբ գացին ձերբակալելու ոճրագործ կինը, ամեւեր հագած էր և բնաւ չյուզուեցաւ արդարութեան պաշտօնեաներուն ներկայութենէն: Հարցաքննութեան միջոցին բան մը չըսաւ և յայտարարեց թէ յարմար ժամանակին պիտի խօսի: Երբ Օհիօի մէջ այս եղերական դէպքը կը պատահէր, Մ. Նահանգաց նախագահին Սպիտակ Տանը մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնէին մեծ ընդունելութեան մը առթիւ, որուն համար երկու հազար հրաւիրագրեր ուղղուած էին: Բոլոր դեսպանները և ցամաքային ու նաւային բարձրաստիճան սպաները ներկայ պիտի գտնուէին: Նախագահը իր աներորդին սպանութեան լուրը այն ատեն առաւ երբ արդէն հրաւիրեալները կ'ընդունէր. Պ. Մաք Քինլիի անձնական քարտուղարը գաղտնի իմացուց անոր ցաւալի պատահարը: Նախագահը որոշեց որ ընդունելութիւնը չարունակուի և վերջին հրաւիրեալը մեկնելէն ետքը միայն իր կնոջը իմաց տուաւ: Տիկին Մաք Քինլի անմիջապէս ընդունեց լուրը և փափաք յայտնեց անմիջապէս իր եղբօրը մարմինին քով երթալու: Առտուն կանուխ նախագահը ու կինը Օհիօ ուղեւորեցան:

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ: Վեհ. Սուլթանը միջօրէին փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած գնաց նոյն մզկիթը, ուր կատարեց ուրբաթի աղօթքը և յետոյ կայս. Պալատ վերադարձաւ: Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Անգլիոյ դեսպանը՝ իր հետեւորդներով, Պէլճիքայի դեսպանատան գործակատարը, եգիպտական Էլ-Մուաեադ լրագրին տնօրէն և խմբագրապետ Շէյխ Ալի Եուսուֆ էֆ., աւստրիական դեսպանատան գործակատարը, պուլկարական գործակատարը և ուրիշներ: Ներկաներէն ոմանք սեղանակալետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանքներու:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհուած արտօնութեամբ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ և յետոյ Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ' Քօնոր պատիւ ունեցան ուղղակի առանձինաբար Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու:»

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.Ի ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին այս երկուշաբթի մայրաքաղաքս ժամանելով Տօլմա Պաղչէի պալատը ցամաք պիտի ելլեն, եթէ ծովը հանդարտ ըլլայ: Վեհ. Սուլթանը պիտի ընդունի Նոյին Վեհափառութիւնները: Եթէ հօրաւային սաստիկ հով փչէ, օգոստափառ հիւրերը Արնավուտքէօյ ցամաք պիտի ելլեն: Ցորեկին պիտի ճաչեն կայս. Պալատին մէջ, ուր գիշերը չքեղ հացկերոյթ մը պիտի տրուի: Կայսեր ու կայսրուհիին ժամանման առթիւ լուսավառութիւններ պիտի կատարուին: Երեքշաբթի օրը Վիլհէլմ Բ. Գերմանիոյ դեսպանատունը պիտի երթայ և անկէ կայս. Գանձարանը ու Մեծ Շուկան: Չորեքշաբթի Նոյին Վեհափառութիւնները ձիով Եէտի գուլէ պիտի երթան և պիտի այցելեն պարիսպները ու Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը: Ցորեկին կայս. Պալատին մէջ ճաշելէ ետքը, վտոյտ պիտի կատարեն Վոսփորի մէջ, ուր լուսավառութիւններ պիտի կատարուին: Հինգշաբթի առտու Զամբրա պիտի երթան և յետոյ Հայտար Փաշա, ուրկէ մասնաւոր կառախումբով Հէրէքէ պիտի ժամանեն և պիտի այցելեն կայս. գործարանը, ուր ճաշելէ ետքը Իզմիտ պիտի ուղեւորին և իրիկուան Կ. Պոլիս պիտի դառնան Հօհենցոլլէրնով և կամ կայս. զբօսանաւով մը: Ուրբաթ կայսրը ու կայսրուհին ներկայ պիտի գտնուին Սէլամլըքին, ուրկէ ետքը մեծ զօրահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ: Նոյին Վեհափառութիւնները շաբաթ Սուրիա պիտի ուղեւորին:

—Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին որչափ ատեն որ մայրաքաղաքս մնան, կայս. Պալատին մէջ հացկերոյթներ և նաւագնացութիւններ պիտի տրուին: Բոլոր դեսպանները պիտի հրաւիրուին: Օգոստափառ հիւրերուն հոս ժամանած օրը բոլոր դեսպանները կայս. Պալատ պիտի երթան, բարի գալուստ մաղթելու կայսեր ու կայսրուհիին:

—Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին դիմաւորելու համար Տարտանէլ պիտի երթան ծովային նախարար Հասան Հիւսնի փաշա, Պետական Խորհուրդի նախագահ Սայիտ փաշա, անտառներու ու հանքերու նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշա և կայս. թիկնապահ Նասըր փաշա:

—Նոյին Վեհափառութիւնները Տարտանէլի մէջ դիմաւորելէ զատ՝ մինչեւ Երուսաղէմ պիտի հետեւին կայս. անձնական սպայակոյտին մէջէն Շաքիր փաշա, կայս. աւագ թիկնապահ Քամրոհէվէներ փաշա, Պէրլինի օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա, կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա, տասներեք թիկնապահ, Խարիճիէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ և Պէրլինի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Տէր-գնդապետ Յաֆի պէյ ու օգնական Էնվէր պէյ: Զինուորական բարձրագոյն վարժարանին լուսանկարչութեան ուսուցիչ Րիֆաթ պէյ և երկրաչափական վարժարանին նկարչութեան ուսուցիչ Սամի պէյ ալ պիտի ընկերանան անոնց: Այս հիւրընկալները այսօր Տարտանէլ կ'ուղեւորին կայս. Իզզէտտին զբօսանաւով:

—Ասարը Թէվֆիգ և Ինճալիէ մարտանաւերը, կայս. հրամանի մը համաձայն, երէկ իրիկուն ժամ 11ին Թէրսանէէն ելլելով Միջերկրական գացին դիմաւորելու Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին: Այս նաւերը դրօշներով զարդարուած էին և նաւաստիները կայմերուն վրայ ելած «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին: Նոյն միջոցին մարտանաւերուն նուագածուները Համիտիէ քայլերգը կը նուագէին: Մարտանաւերը անցնելու ատեն, նաւահանգիստին մէջ գտնուող բոլոր նաւերը դրօշներով բարեւեցին:

—Սէլանիկէն երեկուան թուականով կը հեռագրեն թէ Բ. նաւաբաժինէն Օսմանիէ, Նեճմի Շեվքեթ և Հրֆզիւռռահման մարտանաւերը մեկներ են դիմաւորելու Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին:

—Տարտանէլէն կը հեռագրեն թէ Մեսուտիէ ու Համիտիէ մարտանաւերը հրաման ստացեր են Սէլանիկէն մեկնող մարտանաւերուն միանալով Թենետոսի առջեւ դիմաւորելու օգոստափառ հիւրերը: Ինճալիէ, Օրխանիէ, Ասարը Թէվֆիգ և Օսմանիէ մարտանաւերը Միտիլլի պիտի երթան:

—Պէլէնկի Տէրեա, Թայեար, Նուսրէթ, Ֆաթիհ, Սէհամ ու Կիյէոմ թորփիլանաւերն ալ այսօր Թէրսանէէն ելլելով Տարտանէլ կ'երթան:

—Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Պապը հրաման տուեր է Արեւելքի կաթոլիկ կըղերականներուն որ Գերմանիոյ կայսեր նըկատմամբ ամէն յարգանք ընեն:

—Կայսերական թիկնապահ Հարիւրապետ Մէհմէտ Ալի պէյ, որդի կայս. Անձ. Նապահ զօրաբանակին հրամանատար Րէուֆ փաշայի, պիտի մարզէ Երթօղրուլ հեծելազօրքերու այն երկու գումարտակները որոնք Գերմանիոյ կայսեր պահակազօրքը պիտի կազմեն, որչափ ատեն որ Կ. Պոլիս մնայ:

—Մայրաքաղաքիս գերման գաղթականութիւնը վարձեց ռումանական ընկերութեան Բեկերէ-Քարոլ Ա. շոգենաւը, որով Այաթէֆանօս պիտի երթան կայսրը ու կայսրուհին դիմաւորելու:

—Բ,ուսիոյ կրթական ու կրօնական գործոց նախարար Տօքթ. Պոսէ և խորհրդական Պ. Շթայնհաուզէն Պերլինէն ձեւ. Նովա գացին, ուրկէ Կ. Պոլիս պիտի ժամանեն:

—Պալ-էլ-Ֆալլէն Ճէպել էլ-Թոր և Նաֆայէն Ջիթենեաց Լեռը, Թիպերիա և Սաֆայի վանքը տանող ճամբաները նորոգուեցան: Գաղեստինի ուղեւորութեան ծրագիրը փոխուեցաւ: Կայսրը ու կայսրուհին նոյեմ. 17ին Երուսաղէմ պիտի մտնեն:

—Լօյտի Պոհեմիա շոգենաւը երէկ Թրիէսթէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց՝ գերմանացի ու հունգարացի 144 զբօսաշրջիկներով որոնք ասկէ Սուրիա պիտի երթան, Գերմանիոյ կայսեր ուղեւորութեանը միջոցին հոն գտնուելու: Պոհեմիա մինչեւ յառաջիկայ երկուշաբթի հոս պիտի մնայ. ունի 120 մէթր երկայնութիւն, 15 լայնութիւն, 2352 թոնօ տարողութիւն և 5300 ձիու ոյժով մեքենայ: Անցեալ չաբաթ օր Թրիէսթէն ճամբայ ելլելով, Գորֆու, Բաթրաս ու Պիրէյոն հանդիպած էր և երէկ առտու հոս ժամանեց:

—Կ. Պոլսոյ գերման գաղթականութիւնը, ինչպէս ծանուցինք, երախտագիտութեան ուղերձ մը պիտի մատուցանէ Վիլհէլմ Բ.ի: Ուղերձը, զոր պատրաստած է մասնաւոր յանձնաժողով մը, բաց կանանչ թաւիշէ ալպոմի մը մէջ դրուած է: Ալպոմին վրայ արծաթէ զարդեր կան: Կայսերական թագը, կայսրուհիին զինանշանը և արծիւ մը. միւս կողմը օսմանեան մահիկը կայ արծաթէ: Առջին երեսը, մագաղաթ է և արաբական ոճով ջրաներկ շրջանակով մը զարդարուած. վրան կայ Կ. Պոլսոյ տեսարանին մէկ հեռանկարը: Մագաղաթին ճիշդ մէջտեղը կոթիք գիրերով գրուած է. «Վեհ. Վիլհէլմ Բ. կայսեր»: Միւս երեսներուն վրայ Կ. Պոլսոյ նշանաւոր վայրերու նկարները և գերման գաղթականութեան ստորագրութիւնները կան:

ՑՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.— Հելլէն կառավարութիւնը Ս. Փրկչի պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Յունաց Պատրիարք Ամեն. Տ. Կոստանդիանոսի: Հելլէն դեսպան Իշխան Մավրոկորտաթօ առջի օրը Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գնաց և Ն. Սրբազնութեան յանձնեց պատուանշանը ու հրամանագիրը: Դեսպանը այս առթիւ բանախօսութիւն մը ըրաւ, որուն Ս. Պատրիարքը պատասխանեց շնորհակալութիւն յայտնելով: Տ. Կոստանդիանոս արդէն նոյն պատուանշանի հրամանատարի աստիճանը ունէր:

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ.— Ելմտական բարենորոգմանց յանձնաժողովին առաջարկութեամբ՝ Բ. Դուռը ծանոյց կառավարական բոլոր պաշտօնատուններուն թէ պաշտօնէի մը ամսաթոշակը եթէ նախարարական որոշմամբ կամ կայս. հրամանաւ աւելնալով ծախքի յաւելուած ըլլայ, ատիկայ յաւելուածական վարկով պիտի չվճարուի, այլ պատկանած պաշտօնատան հասոյթներէն և անոր յատկացուած գումարէն:

ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎ.— Կայս. կառավարութիւնը որոշեց չորս նոր փարոսներ դնել Կարմիր ծովու եզերքները: Ծովային նախարարութիւնը այս մասին պիտի բանակցի Փարոսներու վարչութեան հետ, սակացոյցերու խնդրին համար: Բանակցութիւններու արդիւնքը պիտի մատուցուի Բ. Դրան:

ՍԵՐՊԻՈՅ ԹԱԳՄԱՓՈՐՁԵՐԸ.— Օսմ. կառավարութիւնը սպայ մը որոշեց որ Սերպիոյ ռազմափորձերուն ներկայ պիտի գտնուի:

ՏՕՄՊՔՕՍԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆԸ.— Ինչպէս յայտնի է, որոշուած էր որ հելլէն կառավարութիւնը Տոմբքօսի մէջ գետին մը յատկացնէ, որ գերեզմանատուն պիտի վերածուի պատերազմին մէջ մեռնող օսմ. զինուորներու համար: Հելլէն կառավարութիւնը փութացած էր յայտնելու իր հաւանութիւնը, բայց հողին տէրերը պահանջումներ ըրած ըլլալով՝ դժուարութիւններ ծագած էին: Հիմակ հելլէն կառավարութեան ձեռք առած միջոցներով խնդիրը բոլորովին կարգադրուած է: Հելլէն կառավարութիւնը խնդիրը պաշտօնապէս պիտի ծանուցանէ Բ. Դրան:

ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՀՐԴԵՀ.— Երէկ առտու Պոլսոյ մաքսատան օտար ապրանքներու մթերանոցէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց անմիջապէս մարեցին:

—Մաքսային վերատեսչութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ մաքսատան մթերանոցներուն մէջ լուցկի վառելը և ծխելը բոլորովին արգիլուած է, ու ե՛ է վտանգի տեղի չտալու համար: Պաշտօնեաները եթէ անփոյթ գտնուին, պատասխանատու պիտի մնան:

ԱՐՄՏԻՔՆԵՐՈՒ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԸ.— Մաքսային վերատեսչութիւնը նկատելով որ ծովի ու ցամաքի ճամբով Կ. Պոլիս բերուած արմտիքներու և ընդեղէններու մաքսատուրքը պակաս կ'առնուի՝ կանոնաւորապէս չհաւաքուելուն համար, այս մասին հրահանգ տուաւ ուշադրութեամբ գործելու:

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանուց ամէն կողմ թէ քաղաքային պաշտօնեաները բնաւ պէտք չէ միջամտեն դատական գործերու։ Նոյնպէս թէ գաւառներու մէջ պէտք է դատական գործերու համար անձերը դատարանի անդամ ընտրուին։ Ընտրողական ժողովներու մէջ դատական պաշտօնեաները իրենց դիտողութիւնները ընեն և եթէ նկատողութեան չառնուին, տեղեկագրեն։

—Դատական Նախարարութեան Խորհուրդը առաջարկեց որ երբ Շէրիի ու Ասլիէի դատարաններու միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագի, խնդիրը նախ քննուի Պետական Խորհուրդին կողմէ և յետոյ մատուցուի Նախարարներու Խորհուրդին։

ՍԱՄՈՍԻ իշխանութեան կողմէ ներկայացուցիչ մը Կ. Պոլիս ղրկուած է, խնդրելու համար որ Սամոսէն Եգիպտոս ղրկուած ծխախոտներէն առնուած տուրքը ջնջուի, կղզին ներածուած ծխախոտներու իւրաքանչիւր օխայի տասնըհինգ ղրշ. ի տուրքը զեղչուի և Իզմիրի ու Սամոսի միջեւ շոգենաւային երթեւեկութիւնը վերահաստատուի։

ՍՈՖԻԱՅԻ մէջ այս օրերս պիտի դատուին Էֆթիմ ու երեք ընկերները որոնք Կ. Պոլսոյ մէջ հրատարակուած Նովինի պուլկար լրագրին խմբագիրը սպաննած էին։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐ. — Մանաստըրի ու Եանեայի և ուրիշ երկու տեղերու երկաթուղիներու շինութեան խնդիրը նորէն խորհրդակցութեան առարկայ եղած է։ Կայս. կառավարութիւնն ալ պիտի մասնակցի այդ երկաթուղիներու շինութեան

ԱՀԵՕԼՈՒ ՊՈՒՐԿԱԶԻ ՄԷՋ անցեալ շաբթու մեռած Սթէֆանոս անուն յոյն մը 240,000 Ֆր. կտակեց տեղւոյն յունական վարժարաններուն և 10,000 Ֆր. ալ պուլկար վարժարանին։ Իր կնոջը ու եղբօրն ալ 70,000 Ֆր. կտակեց։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ հրամանատար Սիւլէյման փաշա երէկ իր պաշտօնատեղին գնաց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քանպոն թէեւ Լոնտոնի դեսպան կարգուած է, սակայն ժամանակ մը եւս Կ. Պոլիս պիտի մնայ։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՑԷՆ Սպարապետի Դրան հաշուին գնուած 104 ձի երէկ Կ. Պոլիս բերուեցան։

ՍԸՐ ԱՇՄԷԹ ՊԱՐԹԼԷԹ, նամակ մը ուղղելով Լ. Հէրըլտի, կ'ուղղէ այն լուրը թէ 20 միլիոն ոսկիով երկու կամուրջ շինել առաջարկած ըլլայ։ Կ'ըսէ թէ իր ծրագիրն է նոր կամուրջ մը շինել, Պոլսոյ ու Բերայի մէջ ծառուղիներ շինել և այլն։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Սամսոնի կողմերը տապատակող Կէտիք Ահմէտ, Ճամըօղլու Հասան և Մէհմէտ անուն աւազակները սպաննուեր են ոստիկան-զինուորներու կողմէ, որոնք երկու ժամու չափ կռուեր են անոնց հետ։

ԳԱՀԻՐԷԻ հելլենական հիւպատոսարանէն մեծ գողութիւն մը գործուեր է։

ԲՕՒ-ՍԱՒՏԷՆ հոկտ. 7 թուով կը գրեն. —Երէկ աւստրիական Վեսթա շոգենաւէն երկու ուղեւոր, Պէրլինի արքունիքին արարողութեան պաշտօնեաներէն Պ. Լէնց և տանիմարքացի նկարիչ Պ. Սբարվարթ, որոնք Երուսաղէմ պիտի երթային, ցամաք ելան ծովը մտնել։ Հազիւ թէ մտած էին, երբ Պ. Սբարվարթ ճիչ մը արձակեց, տապլտկեցաւ և անյայտ եղաւ։ Ընկերը օգնութիւն կանչելով, ամէն կողմէ փութացին, բայց կարելի չեղաւ բան մը ընել և դիակը անգամ չգտնուեցաւ։

ԲԵՐԱՅԻ մէջ խանութճի Բէմալսի Յակոբի խանութէն կատարուած գողութեան հեղինակները ձերբակալուեցան, որոնք են Ղալաթիոյ մէջ նպարավաճառ Քոսթի, խանութճի Արամիս և Եօրկի։ Ասոնց բնակավայրերը խուզարկուելով, առաջին երկուքին խանութներէն մաս մը դրամ գտնուեցան։

ՕԳՏՈՒԵԼՈՒ ՄԵԾ ԱՌԻԹ ՄԸ

1. Բառ. Անգլ. Հայ. Ցակոբեան պարզ 54, անգլերէն ընտիր կազմ 60 ղրշ.։ Զեղչ 25 առ հարիւր կամ Գէք 40 և 45, նոյնը ընտիր թղթի վրայ տպուած կաշեկազմ Գէք 100 ղրշ.։

2. Բառ. հայ-գաղ. Ե. Տէմիրճիպաշեան, վերջը ունի յատուկ անուանց բառգրքոյկ մը, քարդոնէ 15, ընտիր լաթով 17½, կաշի 20։ Գաւառաց աշակերտաց համար Գէք 10, 12½ և 15 ղրշ.։

3. Հայ. Բանալի, արաբ. պարսկերէն և թուրքերէն լեզուի, Պ. Պ. Գալըպճեան 4 ղրշ զեղչ 50 առ հարիւր կամ Գէք 2 ղրշ.։

4. Բէհնիւմայի Եռէպիեաթը Թիւրքէ գործ նոյն հեղինակին 4 ղրշ զեղչ 50 առ հարիւր կամ Գէք 2 ղրշ.։

5. Այբբենարան և հեգարան թուրքերէն լեզուի նոյն հեղինակին 2 ղրշ. զեղչ. 50% կամ Գէք 1 ղրշ։— Սոյն դասագրքերը վաւերացեալ են Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումնական Խորհրդին։

6, Քերական, մաքուր թղթի վրայ տպուած և կարուած 1000ը Գէք 6 ղրշ։

Այս գներ բացառաբար գաւառաց դպրոցներուն համար ըլլալով, պէտք ունեցողներն ուղղակի դիմելու են միակ կեդրոնատեղին, հրատարակչին գրատունը ուր կը գտնուին հայ և գաղ. ամէն տեսակ դասագրքեր։ Յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով։ Ապառիկ գիրք չը ղրկուիր ոեւէ տեղ։

Հասցէ

Յ. Քարամեան, գրավաճառ Զագմաճըլար, Վալիտէ խան. Կ. Պոլիս։

141 4—15

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիեննայի թերթերէն, 12-13 Հոկտ.

ԿԱՅՍԵՐԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Բեդեբաւրկէն Պերլինի թերթերուն գրուած նամակներ կ'իմացնեն թէ Վիլհէլմ Բ. իր ուղեւորութեան միջոցին Խրիմ երթալով Ռուսիոյ Ցարին հետ մասնաւոր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Քիաօ-Չէուի նաւահանգստին հրամանատար և նաւային սպայ Ռօզէնդալ՝ Գերմանիոյ կառավարութեան կողմէ ուրիշ պաշտօնի կոչուելով, իրեն յաջորդ կարգուած է Եէնքէ նաւային սպան։

—Եօքոհամայէն Ռիւթէրի կը հեռագրեն թէ Սէուլէն առնուած լուրերուն համեմատ՝ վերջին դէպքերուն առաջնորդը Քիմ Հոնկիուք, իր երկու ընկերներով ձերբակալուած և երկուշաբթի օրը բանտարկուած է։

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ.— Կ'ըսուի թէ Անգլիա և Գերմանիա մէջերնին համաձայնած են ապագային Ծայր. Արեւելքի մէջ իրենց հետեւելիք ընթացքին նկատմամբ։ Այս մասին Նովոյէ Վրեմիա բուռն յօդուած մը հրատարակելով, կ'ըսէ թէ մինչ Ռուսիա առանց տիրապետութեան նպատակ մը ունենալու կ'աշխատի Չինաստանի վիճակը բարուոքել, Անգլիա կը ջանայ այն կողմի ջուրերը պղտորելով ձուկ որսալ և չի թողուր որ կացութեան մէջ բարուոքում մը ձեռք բերուի։ Այս համաձայնութեան վրայ շատ կը խօսուի Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ։

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ հանրապետութեան նորընտիր նախագահը՝ Ռոքա զօրավարը չորեքշաբթի օր իր պաշտօնին ձեռնարկեր է։ Նոր նախարարներ պաշտօնի կը կոչուին։ Ելմտական նախարար անուանուած է Պ. Ալքօրթա և արտաքին գործոց նախարար՝ Պ. Րոզա։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ Խորհրդարանին բացումը չորեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ։ Գահաճառը՝ յայտարարելէ ետքը թէ բոլոր կառավարութիւններուն հետ Տէրութեան յարաբերութիւնները բարեկամական են, Ցարին Զինընկէցութեան առաջարկը կը ծանօթացնէ Խորհրդարանին անդամոց եւ յոյս կը յայտնէ որ շուտով այդ առաջարկը իրագործուի։

ԲԱՐՍԵՂՈՆԱՅ Գիւխէն կը հեռագրեն թէ Խորհրդարանին մէջ առջի օրուան տըրուած անվստահութեան քուէին հետեւանօք՝ նախարարութիւնը իր հրաժարականը տուեր է, որ ընդունուեր է կառավարիչին կողմէ։

ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ.—Պելճիական թըղթատար շոգենաւ մը Բրէնսէս Ժօզէֆին Մանշի ծովուն մէջ ամերիկեան շոգենաւի մը բաղխելով ընկղմեցաւ։ Մարդու կորուստ չի կայ. միայն երեք պաշտօնեայ վիրաւորուած են։

Բարիզի թերթերէն. 12 Հոկտ.

ՍՈՒՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Հավաս Լոնտոնէն սա հեռագիրը կը հաղորդէ հոկտ. 10 թուով.

«Հոս հրատարակուած Կապոյտ Ցեւրակը ուշադրութեամբ եթէ քննուի, անհերքելի կերպով կ'երեւայ թէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի նպատակակէտները դէպի վերին Նեղոս՝ հին խնդիր մը կը կազմեն որոնք Սըր Էտուարտ Կրէյի ճառէն շատ առաջ են։ Պ. Տըքըէի կողմէ 1894ին անգլիական կառավարութեան տրուած յիշատակագիրը կը բողոքէր այն կարգադրութեան դէմ որ Անգլիոյ և Քոնկօի անկախ պետութեան միջեւ կնքուած էր, վերին Նեղոսի երկիրներուն համար։ Այդ թուականէն շատ առաջ Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ Իտալիոյ և Գերմանիոյ հետ կնքուած կարգադրութիւն. Ներոյն համար Ֆրանսա բացարձակ վերապահում ըրած էր։ Պառոն տը Քուրսէլ՝ այն ատենուան արտաքին գործոց Նախարար լորտ Քիմպըրլիի բողոքած էր Սըր Էտուարտ Կրէյի խօսքերուն համար զորս արտասանած էր Երեսփ. Ժողովին մէջ մարտ 22ին։ Այս բողոքին համար անգլիական նախարարին տուած պատասխանը յստակօրէն ցոյց կու տայ Ֆրանսայի ու Անգլիոյ փոխադարձ կացութիւնը Վերին Նեղոսի մէջ։ Ֆրանսայի դեսպանը գանգատած էր թէ մինչդեռ երկու կառավարութիւններու միջեւ բանակցութիւն կը կատարուէր, անգլիական կառավարութիւնը Սըր Էտուարտ Կրէյի ճառով յայտարարած էր թէ Անգլիոյ իրաւունքներուն համար խնդիր չի կրնար ըլլալ։ Դեսպանը յարած էր թէ ճիշդ այդ իրաւունքները բանակցութեան առարկայ էին. Լորտ Քիմպըրլի բացատրած էր թէ բանակցութիւն կատարուելուն համար էր որ Անգլիա իրաւունք ունէր գանգատելու թէ Ֆրանսական արշաւախումբ մը հոն կը մտնէ, թէ Անգլիացիները Ուննեօրօէն անդին չէին յառաջացած, թէ ոեւէ հրաման չէր արտոներ այդ յառաջխաղացութիւնը, թէ Անգլիա գործնական կերպով չէր առած իրաց կացութիւնը և թէ Անգլիա Նեղոսի հովտին մէջ ազդեցութեան շրջանակի մը համար պահանջումները կրկնած ըլլալէն չի հետեւիր թէ կ'ուզէ տեղ գրաւել։ Այս յայտարարութիւններէն լիովին կ'երեւայ թէ բանակցութիւնները երկար ատենէ ի վեր սկսած են, քանի որ 1895ին Լորտ Քիմպըրլի փափաք կը յայտնէր որ բանակցութիւնները կատարուած միջոցին իրաց կացութիւնը պահուի։

«Յայտնի է թէ Ֆրանսա չմասնակցեցաւ Գերմանիոյ ու Իտալիոյ այն յայտարարութեան որով ճանչցան անգլիական ազդեցութեան շրջանակը. ուրեմն Ֆրանսայի այս ընթացքը չի կրնար հակառակ նկատուիլ իր պահանջումներուն,

«Ֆրանսա միշտ յայտարարած է թէ պատրաստ է բարեկամական բանակցութիւններու մտնելու։ Գալով Սըր Էտուարտ Կրէյի յայտարարութիւններուն, յոկ միակողմանի հանգամանք մը ունին որոնք չեն կրնար նսեմացնել Ֆրանսայի պահանջումները։ Միւս կողմէ, եթէ Անգլիա իր պահանջումները արդարացնէ ըսելով որ այդ տեղերը իր ստացուածքներուն ետին կը գտնուին, Ֆրանսա ալ փոխադարձաբար նոյնը կրնայ ըսել Քոնկօի և կեդրոնական Ափրիկէի իր ստացուածքներուն համար։

«Վերջապէս Ֆրանսայիներուն և Անգլիացիներուն վերին Նեղոս հասնելուն մէջ պէտք չէ իրարու դէմ մարտնչող և իրար վանող քաղաքականութիւն մը տեսնել, այլ առաջին ստիճանի եկող շահեր, քաղաքական ու մանաւանդ առեւտրական, որոնք պէտք է խնամքով սահմանուին երբ համաձայնութեան տեղի տան։ Բուն իսկ Ֆաշոտայի խնդիրը այն ատեն ինքնին պիտի կարգադրուի բարեկամաբար և ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառելով։ Այս համաձայնութիւնը աւելի դիւրաւ պիտի կնքեն անգլիական ու ֆրանսական կառավարութիւնները, եթէ երկու կողմի թերթերը աւելի ջանան հանդարտեցնել հանրային կարծիքին յուզումները։»

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Սպանիոյ դաշինքը անցեալ երկուշաբթի օր զրադեցաւ գլխաւորաբար հաշտութեան բանակցութիւններով։ Կարդացուեցաւ Պ. Մոնթէրօ Րիոսի տեղեկագիրը Ամերիկացիներու պահանջումներուն համար, մանաւանդ Փիլիպպեաններուն նկատմամբ։ Նախարարութիւնը որոշեց Բարիզի յանձնաժողովին սպանիական պատուիրակներուն ղրկուելիք հրահանգները։ Դաշինքը զբաղեցաւ նաեւ Քուպայէն զինուորները փոխադրելու խնդրով։ Նոյեմ. 15էն 18,000 հիւանդ զինուոր Սպանիա պիտի դառնան։ Ետքը պիտի սկսի առողջ զինուորներուն փոխադրութիւնը։ Բօրթօ-Րիքօի զօրքերուն փոխադրութիւնը հոկտ. 18ին պիտի աւարտի։

—Սպանիոյ պատերազմական Նախարարը հեռագիր մը ստացաւ Վիզաեասի (Փիլիպպեանները) հրամանատար զօրավար Րիոսէ թէ վերջին ճակատամարտին, ուր Սպանիացիները յաղթական եղան, ապստամբները 122 մեռեալ և բազմաթիւ վիրաւորներ ունեցեր են։ Անոնց բոլոր զէնքերը, որոնց մէկ քանին թնդանօթ, և քանի մը միլիոն փամփուշտ ձեռք անցուեր են։ Զօրավարը ապստամբութիւնը բոլորովին զսպուած կը համարի, որովհետեւ բնիկները այլ եւս չեն պաշտպաներ ապստամբներու հրապէտին։

—Սպանիոյ Պանքան 50 միլիոն բէսէթա փոխ տալու կառավարութեան, 110 միլիոնի ներքին փոխառութեան պարտաթուղթեր ունենալ առնելով։ Գաղթային նախարարը 17 միլիոն Հավանա ղրկեց. Մնացածը պիտի յանձնուի Մարէշալ Պլանքօի ծախքերուն։ Ելմտական Նախարարը 100 միլիոն բէսէթա միայն ունի այն մէկ միլիառէն որ գոյացաւ յունիսին կատարուած ներքին փոխառութենէն։ Այս 100 միլիոնը յանրաւական պիտի ըլլայ հոկտ. ամսուան, որով նորէն զանձային տոմսեր շրջաբերութեան պիտի հանուին։

ՎԱՏԻԿԱՆԻ բրուսիական դեսպանին եւ կանչուելուն առթիւ անցեալ երկուշաբթի Լէոնտոմզքէ կարդինալը երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Պապին հետ։ Ցեռոյ հեռագիրներ փոխանակուեցան Վատիկանի, Բրոբականտայի և Պէրլինի միջեւ։ Կ'ըսուի թէ այս հեռագիրներուն հետեւանօք Վիլհէլմ Բ. տա առեր է իր որոշումը։ Դեսպան Պ. Ֆոն Պիւլով թէեւ ուրիշ պաշտօնի պիտի կոչուի, բայց իրեն յաջորդ մը պիտի կարգուի և Բրուսիոյ ու Վատիկանի յարաբերութիւնները պիտի չխզուին։

ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐԸ.— Զուիցերիոյ Դաշնակցային Խորհուրդը վեց ծայրայեղներ ալ աքսորեց, ամէնքն ալ Իտալացի։ Զորս իրիտասարդներ պիտի դատուին։

ՀԵՌԱԳԻՐ

Վիլհէլմ Բ.ի ուղեւորութիւնը

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերման թերթերը կը պախարակեն ռուսական Նովոսթի լրագրին գրած յօդուածները, Գերմանիոյ կայսեր ուղեւորութեանը նկատմամբ։

Կաթոլիկներու պաշտպանութիւնը

ՀՌՈՄ, 14 Հոկտ.—Պապը Գերմանիոյ դեսպանատունը ղրկեց Րամբոլլա կարդինալը, որպէս զի Ֆրանսացի ուխտաւորներու ներկայութեանը խօսած ճառին վրայ բացատրութիւններ տայ։

Ֆրանսայի նախարարութիւնը

ԲԱՐԻԶ.—Նախարարական տագնապի մը զրոյցները կը հերքուին։

Էմիլ Զոլա

ԲԱՐԻԶ.—Անհիմն է այն լուրը թէ Զօլա մօտերս Բարիզ պիտի վերադառնայ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Կացութիւնը Բարիզի մէջ

ԲԱՐԻԶ, 14 Հոկտ.—Երկաթուղիի գործաւորները դեռ կ'աշխատին, եղած թելադրութիւններուն հակառակ։ Կառավարութիւնը, իբրեւ նախազգուշութիւն, զինուորականներ դրաւ երկաթուղիի բոլոր կայարանները։

Աւստրիա-Հունգարիա

ՎԻԷՆՆԱ.—Պետական պայմանագրութեան յանձնաժողովին նախագահ Պ. Պիլինսքի տասնըհինգ օրէն պիտի տայ իր տեղեկագիրը։

—Հունգարիոյ նախարարապետը պիտի չընդունի Աւստրիոյ նախարարապետին առաջարկած պետական առժամեայ պայմանադրութիւնը։ Հունգարիոյ անկախութեան կուսակիցները պիտի չխափանեն պայմանադրութեան վճարանութիւնները, բայց ինքնօրինութեան կառուանին վրայ պիտի շարունակեն իրենց ընդդիմութիւնը։

—Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը վաղը Բէշթա ժամանելով պիտի իջեւանի Կէտէլէ դղեակը։

Ռումանիա

ՊՈՒՔՐԷՇ. — Ելմտական նախարարին հրաժարումը, անձնական տկարութեան պատճառաւ, պաշտօնական է։ Պ. Բարբուի դատական նախարար անուանուեցաւ փոխանակ Պ. Սթուրձէզքօի։

Պուլկարիա եւ Սերպիա

ՍՈՖԻԱ.— Պուլկար կառավարութիւնը չարտօնեց որ Սերպիոյ զինուորական կցորդը ներկայ գտնուի Պուլկարիոյ մեծ ռազմափորձերուն։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կացութիւնը Ֆրանսայի մէջ

ԲԱՐԻԶ, 14 Հոկտ. — Զինուորներ համախմբուած են Լիոն, Կրնօպլ և Ռուան։ Ամենէն էնսի, Արասիս Պէթիւնի երկաթուղիի կայարանները զինուորներու կողմէ գրաւուած են, երկաթուղիներու սենդիքային այն որոշման հետեւանքով, որով չաշխատիլ մտադրած են։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ երկաթուղիի գործաւորները այսօրուընէ պիտի սկսին չաշխատիլ։

—Րապէլ, Օռոռ և Բըթիթ Ռէբիւպլիք թերթերը կը պատմեն թէ մեծ զօրավարի մը կողմէ մեքենայութիւն մը նիւթեր է Հանրապետութեան դէմ։ Քաղաքական անձնաւորութիւններ այս մասին տեղեկութիւն տուեր են կառավարութեան։

—Ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ լռութիւն կը պահեն այս կարծեցեալ մեքենայութեան մասին։ Պ. Պուրժուա երկարօրէն խորհրդակցեցաւ Նախարարապետ Պ. Պրիսոնի հետ։ Կը հաստատեն թէ պատերազմական Նախարարը որ կիրակի Շոմոն պիտի երթար, ետ կեցեր է այս ճամբորդութենէն։

—Զրոյցի մը նայելով, քանի քաղաքական անձնաւորութիւններ երէկ Պ. Պրիսոնի ուշադրութիւնը հրաւիրեր են երկու զինուորական պետերու արարքներու մասին. ասոնք վերջերս Վիքթոր Նաբոլէոն իշխանին հետ կասկածելի յարաբերութիւն ունեցեր էին։ Ուրիշ զրոյցի մը նայելով իրողութիւնը սա է եղեր որ քանի մը զօրավարներ անհոհեմութիւն ունեցեր են մասնաւոր նամակներու մէջ դժգոհութիւն յայտնելու իրենց դէմ ուղղուած յարձակումներու մասին և փափաք յայտներ են վերջ մը տալու այս կացութեան։

—Բարիզի գործակալութիւններէն մէկը զեկոյց մը կը հրատարակէ որուն համար կ'ըսուի թէ պատերազմական Նախարարէն ներշնչուած է։ Այս զեկոյցը կ'ըսէ. «Արտօնուած ենք բացարձակապէս ջատել հանել լրագիրներուն այն լուրը որ կը վերաբերի զինուորական մեքենայութեան։ Պատերազմական Նախարարը երբեք չէր մտադրած վաղը Բարիզէն մեկնելու։ Վաղուան Նախարարական Խորհուրդին ներկայ պիտի գտնուի։»

—Քաղաքական շրջանակներուն մէջ ճշմարտանման չեն նկատեր զինուորական մեքենայութեան զրոյցները։

Զինընկեցութիւնը

ՎԻԷՆՆԱ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ նախարարապետը յայտարարեց թէ արտաքին գործոց նախարարութիւնը մեծ համակրութեամբ ընդունած է Ցարին առաջարկը ընդհանուր զինընկեցութեան համար։ Աւստրիա ծանուցած է Ռուսիոյ թէ որչափ կարելի է պիտի մասնակցի Ցարին վսեմանձն գաղափարին։ Նախարարապետը պախարակեց Թրիէսթէի և ուրիշ տեղերու մէջ Իտալացիներու դէմ գործուած ծայրայեղութիւնները։ Ցեխեց Աւստրիոյ և Իտալիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները և խոստացաւ խստիւ պատժել ծայրայեղութեանց հեղինակները։

Ծայրայեղները

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպիա ընդունեց Իտալիոյ առաջարկութիւնը և պիտի մասնակցի ծայրայեղներու դէմ գումարելի դեսպ. Նախախորհուրդին։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ

Անգլեւֆրանսական գործարանատէրերու ընկերութեան

Թ. 21, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց. Թ. 21 (ֆրանսական նամակատան դիմաց)

Անգլեւֆրանսական գործարանատէրերու Ընկերութիւնը, դիւրութիւն տալու համար հասարակութեան՝ գտնելու իր անգլիական ու ֆրանսական ապրանքները, վաւերական մարքայով, կը ծանուցանէ թէ ստացած է իր

ՄԹԵՐԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

մեծաքանակ ասուեղէն

ազնուագոյն տեսակէ ու վերջին նորաձեւութեամբ։

Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այցելել

ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ

Անգլեւֆրանսական գործարանատէրերու ընկերութեան, իր գնումները կատարելէ առաջ։

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑՆԵՐ

Այսօրուան Դ. երեսի մէջ հրատարակած ենք Շիրքէթի շոգենաւերուն կիրակնօրեայ նոր ժամանակացոյցը ինչպէս նաեւ Անատօլուի երկաթուղիներուն նոր ժամանակացոյցը (Կ. Պոլիս-Էսկիշէհիր)։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	14 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	24	15
Ամէնէն վար գին	»	24	12 1/2
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	107	87
Ամէնէն բարձր գին	»	107	87
Ամէնէն վար գին	»	107	75

ԲԱՑՈՒՄ 3 Հոկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	13
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	107	87
Օսմանիյէ		401	—
Ռեժի		286	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթոմ.		9	20
Երկրագործական Պանքա		7	30
Օսս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	24
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	10
Թրամուէյ բաժնեթ.		715	—
» ժուիսանս		245	—
» պարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	304	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	469	—

ՄԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	10
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռումէլի Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 փրանքնոց	Ղրշ.	87	30
Անգլիական ոսկի	»	110	10
Բոլ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմիք	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	21
Մէթալիք	»	87	10
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	35
» » » չէք	»	110	35
Բարիզ	Ֆր.	23	
» » » չէք	»	22	—
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր	15	91 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	46	75
» » » Գ.	»	26	—
» » Դ.) բաց.	»	22	—
) գոց.	»	22	—
Փոխառութիւն Պաշտպա	»	86	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	75
Այտընի երկաթուղի	»	10	50
Եգիպտական Միացեալ	»	109	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	109	25
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնօփոլ հելլենական 4 %	»	43	—
Ռանթ » 4 %	»	31	25
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	—
» Նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	585
Դրամագլուխ	»	4	—

ԲԱՐԻԶ, 14 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	40
) գոց.	»	22	30
» » » Բ.	»	47	25
» » » Գ.	»	26	25
Օսմանիէ	»	401	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	108	50
Օսմ. Ռեժի	»	286	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	547	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	102	92
Քրէտի Լիոնէ	»	845	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	91	90
Սպանիական արտաքին	»	42	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	375
Դրամագլուխ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 14 Հոկտ.

Սամ փոխառութիւն 1888	մարք	97	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	112	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350

ՎԻԵՆՆԱ, 14 Հոկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	40
» Լոնտոնի վրայ	»	120	45
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58	40
Օսմ. Ռեժի	»	130	25

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

3 Հոկտ. 1898

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 758.
Ջերմաչափ 16.

Օդը ամպամած։
Կէս օր. — Ժամը 6.36։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	—
Սելանիկ	—	—
Իզմիր	—	15
Հալէպ	—	—
Էնկիւրի	—	14
Պրուսա	—	11
Արմաշ	—	0
Բեդրսպուրկ	—	1
Մոսկուա	—	2
Բարիզ	—	7
Վիեննա	—	7
Օտեսա	—	6
Սոֆիա	—	6
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

LE BIOGENE DE
H. ROSALT

ԿԵՆՍԱՏՈՒ ԴԵՂ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ

Կլիսէրօֆօսֆաթներու, քօլայի, գօգայի, քինայի, բէբթօնի բաղադրութիւն մ'է այս, չաքարաձամ հատիկներու ձեւով պատրաստուած։

Մտաւոր և մարմնաւոր հոգնութեանց ենթակայ և կամ այդ տեսակ հոգնութիւններէ սպառած անձանց համար անհրաժեշտ դեղ մըն է այս։

Կը գտնուի ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ։ 61 12—26

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՑ Ի
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.

Մասն Ա. Տարերք վաճառականութեան. — Շրջաբերականք. — Առեւտրական հաստատութիւնք. — Վաճառականական գործողութիւնք. — Սակացոյց միջնորդներու և Տոկոսի նոր կանոնագիրը (Պաշտօնական). — Վաճառականական ընկերութիւնք և իրենց շրջաբերականները. — Սնանկութիւն.— Հաշուեցոյց, Գնման և Վաճառման հաշիւք, Փոխադրագիր, Մեծամասն Մարիթիմի բեռնագիրը, Փոխանակագրի հաշուեցոյց, Զեղչի ցուցակ. — Փոխանակագիր, Մօռաթօրիում, Վիմատիպ և տպագիր փոխանակագրեր հայ. և գաղղ. Ա.ով և Բ.ով, Ձեռագիր փոխանցումներով և երկայնորդով, Բողոքագրի պաշտօնական օրինակը, Զանազան մուրհակք, Գաէտի Լիոնէի Զէքը.— Հաշուընթացներ.— Ընդարձակ քաղուածք Առեւտրական և Դրօշմի օրէնքէն. — Փոխանակութիւն (գամպիօ). — Առեւտուրի և գամպիօի հաշիւներ, ևլն. ևլն. — Մասն Բ. Տոմարակալութիւն, Պարզ-տոմար, Կըրկնատոմար. — Պանքա բառին ծագումը և նշանակութիւնը. — Տոմարակալութեան ծագումը. — Կրկնատոմարի հնարիչներուն վրայ պատմական ծանօթութիւն. — Կրկնատոմարի հաշւոց ծագումը և հակակշռութեան դանակները. — Ձեռատետր մը 204 յօդուածով. — Օրհաշիւ. — Մայր-հաշիւ. — Ընդհ. կշիռ. — Հաշուեկշիռ, ևլն. — Եւրոպական Գլխաւոր Տէրութեանց Դրամները, Կշիռները, Չափերը, Գամպիօի գիները և Դրօշմատուրքերը, ևլն. ևլն.։

—

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բոլորովին բարեփոխուած եւ կրկնապէս ճոխացած

Յանձնարարուած

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսմն. Խորհրդէն եւ

Վաւերացած Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկէն

Ի Ն. ՏԻՐԶԷՆՃԵԱՆԷ

Ահաւասիկ գիրք մը, որ ո՛չ միայն ուսանողաց և վաճառականութեան ասպարէզը թեւակոխելու պատրաստուող երիտասարդաց, այլ գործի մարդոց իսկ պիտանի և օգտակար է։ Այս Գ. տպագրութիւնը, որ մեծադիր 630 երեսէ բաղկացած ստուար հատոր մ'է, այնքան նոր և կարեւոր յաւելուածներ ունի, որ նախորդին հետ բնաւ չկրնար բաղդատուիլ։

Գիրքը թէեւ նախորդին կրկին ընդարձակութեամբ աւելցած է, բայց գինը աւելցած չէ, գարձեալ 23 ղշ. է։

144 4—10

ՄԱՔԱՐԱՑԻ ԴԵՐՁԱՆ
ՍեՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Այս անգամ Անգլիոյ առաջնակարգ գործարաններէ բնտիր և յուսագոյն տեսակ համարուած դերձաններ մաքինայի համար, բերուած ըլլալով հրապարակի վրայ գտնուած նմանօրինակ ապրանքներէն գերազանցապէս լաւ, ինչպէս նաեւ աժան կը վաճառուին։

Մինչեւ հիմա եղած գնումները այնչափ մեծ գարկ մը առած են, որ հայթայթիչները ընդարձակած են իրենց գործառնութիւնները, միեւնոյն ատեն աժանցնելով գիները. մէկ խօսքով, աժան ապրանք լաւ տեսակէն, որուն դէմ հրապարակին վրայ գտնուող վաճառականներէն ոչ ոք կրնայ մրցիլ, և նոյն իսկ մրցիլ փորձել։

Կը յուսացուի որ հայ հասարակութեան պատկանող տիկիններն ու օրիորդները ինչպէս նաեւ հայ դերձակուհիները և դերձակները պիտի գործածեն այս ընտիր դերձանը գլխաւորաբար անոր համար որ առավ օգուտ մըն ալ բրած պիտի ըլլան Ազգ. Հիւանդանոցին՝ որուն ի նպաստ կը վաճառուի այս դերձանը։ Նպաստ ընել և օգտուիլ պարագայ մըն է որուն առիթը միշտ չի ներկայանար։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Սուլթան Համամ, Մարտիկ էֆ. Շիրինեանի վաճառատունը՝ կեդրոնատեղի Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի սիկառի թուղթերու։

Կրօշաններէն և հոլերներէն իւրաքանչիւրին վրայ միշտ փնտռելու է վերի մարքան՝ վրան աքաղաղով մը՝ որ արտօնուած է կայս. կառավարութենէն։

132 4—52

ՀԱՐՍՆԻՔԻ ՄՈՄԵՐ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԻՒՑԻՆՃԵԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Պամպուքճի խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճըլար, եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսնիքներու համար ծաղկաւէտ կըրլանտներ քօշքեր, ձեռնոցներ, ևլն. և կը զարդարէ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գիներով։ 130

ԱԶԳ. ՌԵԺԻԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ռեժիի վարչութեան զանազան ճիւղերուն և մանաւանդ Ծխախոտի գործարանին մէջ կարգ մը պաշտօններ բացարձակապէս անհրաժեշտ չըլլալով, խնայողութեան համար ջնջուած էին։ Հիմակ ամէն օր շատ մը աղերսագիրներ վարչութեան տրուելով այդ ջնջուած պաշտօնները կը խնդրուին, բայց ասոնք, ինչպէս վերը ըսուեցաւ, ելմտայոյցին վերաբերեալ խնայողական պատճառներով ջնջուած են և հետեւաբար նորէն հաստատելու խօսքը անգամ չկայ։ Ուստի այս պարագան կը ծանուցուի, ի գիտութիւն պաշտօն խնդրողներու։

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԸՐԱՄՔԸՐԻ

Սիւվարի Երթօղրուլ ալայընա մէճմուր միրլիվա սաատէթլու Հաճըլ բաշաեա իչ-պու 314 սէնէսի աղօսթօս Թախսիսա-թընա մահսուպէն վիրիլէն եէմ բուսու-լաըընըն գաղաէն դաշ խոիլոիկի վուգուպ-օլան խսթիւտատան անլաշըլարագ քէյֆիէ-թը գայը գայտընա իչարէթ խոիլոիկինէ վէ գարարընա թէվֆիգէն սէնէ խիթամընդա մուամէլէ իֆա օլունաճաղընա պինաէն մէզգիւր բուսուլանըն հիւքմի օլմաղըը վէ զուհուրընտա իպթալ օլունաճաղը մա-լիւմ օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիէթէ իպ-թիտար օլունուր։ Նօ. 18 2—3

* * *

Խասսա օրտուի հիւմաեունընա մէն-սուպ Ֆընճը ալայընըն 3ինճի թապու-րընտա ալայ քեաթիպի Սաիտ էֆ.ին իչ-պու 1314 սէնէսի իւլյըյնա մահսուպէն վիրիլմիշ օլան Նանը ազիղ բուսուլաըընըն գաղաէն դաշ օլտուղու միւրուտ խսթիւտա-տան անլաշըլմասը իլէ քէյֆիէթը գայը գայտընա իչարէթ խոիլոիկինէ վէ գարա-րընա թէվֆիգէն սէնէսի խիթամընտա մուամէլէ իֆա խոիլէճէկինէ պինաէն մէզ քիւր բուսուլանըն հիւքմի օլմաղըը վէ զուհուրընտա իպթալ խոիլէճէկի մալիւմ օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիէթէ իպթիտար օլունուր։ Նօ. 19 2—3

* * *

5ինճի օրտուի հիւմաեուն տայիրէսի տախիլինտէ քեաին Եըլտըզթան վէ Կէօքսուն իլէ Թէվազիինտէ պուլունան վէ հասըլէնճազ պուլունտուրըլաճագ օլան ճինուտը ճէնապը միւլիքեանէ իչուն մուգ-թազի օլուպ մահալլինճէ մէվճուտ միւնա-գասա վազ օլունան 17 գալէմ էրզագը իլտաեա պուրաճա թալիպ օլանլարըն մա-գամը ալիի Սէրասքէրի յէվմ իհալէսը ու-մումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օ-լունուր։ Նօ. 20 2—3

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ 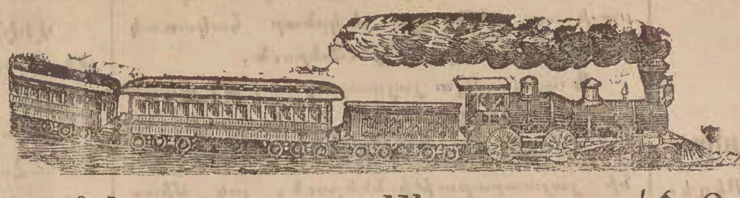 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Սեպտ. 15 [Հ.Տ.] հինգշաբթիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 34 խառն Առտ.	Թ. 4 ճամբ. Առտ.	Թ. 6 ճամբ. Առտ.	Թ. 8 ճամբ. Առտ.	Թ. 10 ճամբ. Առտ.	Թ. 36 խառն Իրիկ.	Թ. 12 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 14 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 16 ճամբ. Իրիկ.	Թ.	Թ.	Թ.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.			
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	12 40	2 8	2 55	4 5	5 40	7 35	9 10	10 30	11 30			
Հայտար Փաշա	ժմն.	1 5	2 33	3 20	4 30	6 5	8	9 35	10 55	11 55			
	մկն.	1 25	2 45	3 28	4 41	6 12	8 15	9 42	11 5	12 5			
Ֆըզըլ Թօբրագ	»	— —	2 52	3 35	4 48	6 19	8 24	9 49	11 12	12 12			
Ֆէնէր Եօլու	»	1 35	2 56	3 40	4 52	6 23	8 29	9 53	11 16	12 16			
Կէօզ Թէփէ	»	— —	3 1	3 45	4 57	6 28	8 35	9 58	11 21	12 21			
Էրէնքէօյ	»	1 46	3 7	3 48	5 2	6 33	8 40	10 2	11 28	12 26			
Պօսթանճըք	»	1 56	3 15		5 10	6 41	8 50	10 9	11 36	12 33			
Մալթէփէ	»	2 8	3 25		5 20	6 51	9 5	10 19	11 47	12 43			
Գարթալ	»	2 22	3 36		5 31	7 2	9 21	10 30	11 58	12 54			
Բէնտիք	ժմն.	2 32	3 44		5 39	7 10	9 32	10 38	12 6	1 2			
	մկն.	2 38					9 40						
Թուզլա	»	2 59					10 6						
Կէյպզէ	»	3 19					10 30						
Տիլ Իսքէլէսի	»	3 41					10 57						
Թավշանճըլ	»	3 51					11 10						
Հէրէքէ	»	4 8					11 29						
Եարըմճա	»	4 29					11 53						
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	4 42					12 9						
Տէրինճէ	»	4 53					12 21						
Իզմիտ	ժմն.	5 7					12 37						
	մկն.	5 27											
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»	6 2											
Սապանճա	»	6 26											
Ատա Բազար	»	6 50											
Կէյվէ	»	7 34											
Աք Հիսար	»	7 56											
Մէքէճէ	»	8 26											
Լէֆքէ	»	8 50											
Վէզիր Խան	»	9 25											
Պիլէճիք	ժմն.	10 6											
	մկն.	10 20											
Գարաքէօյ	»	11 28											
Պօզիւք	»	12 10											
Ինէ Էօնիւ	»	12 56											
Չուքուր Հիսար	»	1 26											
Էսկի Շէհր	ժմն.	2 4											
		իրիկ.											

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ճամբ. Առտ.	Թ. 3 ճամբ. Առտ.	Թ. 31 խառն Առտ.	Թ. 5 ճամբ. Առտ.	Թ. 7 ճամբ. Առտ.	Թ. 9 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 11 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 33 խառն Առտ.	Թ. 13 ճամբ. Իրիկ.	Թ.	Թ.	Թ.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.			
Էսկի Շէհր	մկն.								10 40				
Չուքուր Հիսար	»								11 16				
Ինէ Էօնիւ	»								11 48				
Պօզիւք	»								12 24				
Գարաքէօյ	»								12 58				
Պիլէճիք	ժմն.								1 48				
	մկն.								1 58				
Վէզիր Խան	»								2 34				
Լէֆքէ	»								3 9				
Մէքէճէ	»								3 40				
Աք Հիսար	»								4 6				
Կէյվէ	»								4 28				
Ատա Բազար	»								5 20				
Սաբանճա	»								5 37				
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»								6 4				
Իզմիտ	ժմն.								6 36				
	մկն.			11 30					6 58				
Տէրինճէ	»			11 47					7 13				
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»			11 58					7 22				
Եարըմճա	»			12 14					7 35				
Հէրէքէ	»			12 42					8 3				
Թավշանճըլ	»			12 55					8 14				
Տիլ Իսքէլէսի	»			1 6					8 24				
Կէյպզէ	»			1 35					8 51				
Թուզլա	»			1 58					9 16				
Բէնտիք	ժմն.			2 23					9 39				
	մկն.	12 20	1 26	2 33		4 20	6 11	7 40	9 49	10 58			
Գարթալ	»	12 29	1 35	2 46		4 29	6 20	7 49	10 2	11 10			
Մալթէփէ	»	12 40	1 46	3 3		4 40	6 31	8 —	10 26	11 24			
Պօսթանճըք	»	12 50	1 57	3 16		4 50	6 42	8 10	10 3[illegible]	11 35			
Էրէնքէօյ	»	12 59	2 10	3 31	4 10	5 1	6 51	8 20	10 42	11 43			
Կէօզթէփէ	»	1 3	2 14	3 35	4 14	5 5	6 55	8 24	— —	11 47			
Ֆէնէր Եօլու	»	1 8	2 20	3 41	4 19	5 10	7 —	8 30	10 51	11 52			
Ֆըզըլ Թօփրագ	»	1 12	2 24	3 45	4 23	5 14	7 4	8 34	— —	11 56			
Հայտար Փաշա	ժմն.	1 18	2 30	3 51	4 29	5 20	7 10	8 40	10 59	12 3			
	մկն.	1 25	2 38	4 2	4 35	5 26	7 16	8 48	11 15	12 8			
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	1 50	3 3	4 27	5 —	5 51	7 41	9 13	11 40	12 33			
									իրիկ.				

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փոտեցնելու. Ընդունուած է անասնաբոյժերու եւ անասնաբոյժերու կողմէ։

Գործարանի մակնիշ

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու ղտնալը, ցռուկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անզօրութիւնը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւններ։ Գին վեց ֆրանք. Վեցուկէս ֆր.ով ուզուած տեղը կը յանձնուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիրի, Գասապեան, Քիւչիւրեան ու Քանզիւր եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 12—52

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՃԷՆԵԱՆ Ա ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլեայի եւ Պաթումի միջեւ կանոնաւոր բաղկացեալ Բեռնոց

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Հոկտ. 17 Անտրոյլ Անատօլուի եզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Հոկտ. 18 Անտրոյլ Մարսիլիա ուղղակի։ Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի եւ տուրք ուղեւորութեան

Նաւաղէզի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ

Թօփհանէ, քարափին վրայ 577

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Պօրտօյի, Մէշէիլքուանի եւ Սեւ Ծովի միջեւ Բեռնոց լօգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանօրուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքըրնի	1500
Մարօթթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ Ա ԸՆԿ. Ռուսթէմ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ա ԸՆԿ.

563 31. Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

CH.les FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1898 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՑՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վօփօրէն Էֆիւղ շոգենաւեր

1 — Ենմ. Մէզ. Պէօյր. Քրճ. Թրպ. Ենր. Միր. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
1 — Պէպ. Արն. Գրչ. Եըթ. Պշք.
1 — Գնտ. Չնկ. Պէյլ. Գզկ.
1 — Պէյգ. Բշպ. Չպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիր. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
2 15 Պէյր. Բշպճ. Ենր. Չպգ. Գնլճ. Պօյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիր. Չնկր. Պէյլ. Գզկ. Պշքթ.
2 15 Ր. Ա. Գվգ. Ենմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք. Գրչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
2 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Չպգ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնիր. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
3 15 Եէնմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Եէնր. ՍԹ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
4 — Ենմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Չպըլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտ. Վնր. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք
4 30 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
5 15 Ենմ. Մզպ. Պօյր. Թրպ. Պէյգ. Բշպ. Չպք. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնր. Չէնկ. Պէյ. Գզկ. Պշ.
5 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Պէյգ. Ենր. ՍԹՆ. Գնլ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
7 — Ենմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Պէյր. Ենր. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվք. Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշք.
7 30 Պէյգ. Բշպ. Ենր. Գնլճ. Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գանտ. Պէպ. Արն. Չնր. Պէյլ. Օրթք. Գզկ. Պշկ.
8 30 Ա. Ր. Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Չպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
9 15 Եէնմ. Մէզ. Պէօյ. Թար. Ենր. ՍԹՆ. Միր. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Օրթ. Պշք.
9 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Չպգ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնր. Չնր. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
10 30 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Մրկ. Ր. Հիսար Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.

Կամուրջէն Վօփօր Ծեն Էֆիւղ շոգենաւեր

2 30 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Ենր. Թրպ. Պէօյր. Մզպ. Եէնմ.
3 — Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնր. Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Չպգ. Բշպ. Պէյգ. Թրպ. Պէօյր. Մզպ. Ենմ.
3 30 Պշկ. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. ՍԹՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
3 40 Գապ. Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենր. Բշպ. Պըգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
4 45 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյր. Մզպ. Ենմ.
5 — Գպթ. Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արվ. Վնր. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Չպր. Բշպ. Պէյգ.
6 — Գապ. Պշկ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենր. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. Ր. Ա. Գվգ.
7 — Պշ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հ. Պօյճ. Ենր. Պէյրք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
9 15 Պշք. Օրթ. Պէյլ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Պօյճ. Ենր. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
10 5 Պէշ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Չպր. Բշպ. Պըգ. Մզպ. Ր. Ա. Գվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. Իսթ Ենր. Թրպ. Քրճ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
10 50 Գապ. Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հսր. Գնլ. Մրկ. Ենր. Բշպ. Պըգ։ Պէպէքէն Ենմ. գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկթ. Պէյլ. Չնկ. Վնր. Գանտ. Ա. Հիս. Գնլ. Չպգ. Բշպ. Պէյր.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. ՍԹԷՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵէՆմահալլէ
11 40 Պշքթ. Գզկճ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Վնր. Գնտլ. Պէպ.
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպ.

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒԻՍԹՕՖԼԸ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889ի

ԵՐԿՈՒ

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ

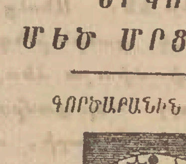

Եւ Գուիսթօֆլը անունը ամբողջովին գրուած, միակ երաշխաւորութիւն ներն են յաճախորդին համար։

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍ ԱՐԾԱԹԱՋՕԾ ՃԵՐՄԱԿ ՄԵՏԱՂԷ

Առանց ուշադրութիւն ընելու գիներու մրցման, զոր կարելի չէ մեզի դէմ մղել առանց վատ տեսակ ապրանքներու, մենք ամէն ատեն լաւ տեսակ ապրանքներ կը ստանանք և այս սկզբունքին հաւատարիմ կը մնանք, որ մեր յաջողութեան գաղտնիքն եղած է

Լաւագոյն ապրանք, կարելի եղածին չափ աժան

Յաճախորդին միտքը չի շփոթելու համար, պահած ենք նոյնպէս «Ալֆէնիւ»ն, այն սկզբունքը զոր անհրաժեշտ և բաւական կը համարինք, մեր արհեստին բառասնամեայ փորձառութեամբ։

Միակ երաշխաւորութիւնը յաճախորդին, մեր ապրանքներուն, հոս կցեալ գործարանի նշանը և Գուիսթօֆլը անունն է, ամբողջովին գրուած։

Կ. Պոլսոյ մեր միակ ներկայացուցիչներն են Մ. Մ. Պօսթօլի եղբարք, Պօն Մառշէ, 354. Բերայի չիտակ ճամբան, ուր յաճախորդները կատարելապէս ապահով են, ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ, թէ ոև է վարնոցներէ չի ծախուիր իրենց, իբր ապրանք մեր վաճառատան։ ԳՈՒԻՍԹՕՖԼԸ ԸՆԿ.

ՄԱԹԻՔՕ ՏԸ ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՅԻ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄ

Մի միայն Բերուի Մաթիքօի տերեւով պատրաստուած այս ներարկում մէկ քանի տարուան մէջ տիեզերական համբաւ առած է։ Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամենէն յամառ միզատարները։

ՔԱՓՍԻՒԼ ՄԱԹԻՔՕ

Անուշաhոտ Ա Ա.ևըն.ստուել.ն Եռիգ. ... Աննաւափիլի յորդինը սերմնահոսութեան դարմանման համար, առանց երբեք յոգնեցնելու ստամոքսը, ինչպէս կ՚ընեն բուսկնայ յոյծ խէժի քափսիւլները։ Կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարանաց մէջ։ A.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառօք Հըլլէն հոս հասած է։ Միէտօ շոգենաւը, նաւապետ Պօյզ, ընդհանուր վաճառօք Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 10ին և 24ին հոս կ՚սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւմքմ խան, Ղալաթիա

ՍԱՎՈՆ ՄԷՏԻՔԱՄԱՆԹԷՕ

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

SAVONS MÉDICAMENTEUX

ՆՈՐՎԷԿԵԱՆ ԽԱՅՏՂԱՆԻ ՕՃԱՌ, անուշաhոտ մորթի վէրքերու, որքինի (քէլտէյի), եռքորի և մորթի ամէն տեսակ հիւանդութեանց։

ՍԱՎՈՆ ՍՈՒԼՖՈՒՐԷՕ՝ յաղթոյն ցաւերու համար։

ՍԱՎՈՆ ԲՈՒՕՔԷԼՕՈՒԻՌ ՏՈՒՏՌԱՊԺԻՌ՝ մորթի ամէն տեսակ հիւանդութեանց դէմ։

ՍԱՎՕՆ Ա ԼՅՍԻՏ ՖԷՆԻՔ. որ յանձնարարուած է իբրև պաշտպանող ամէն ...փախելի հիւանդութեանց, ինչպէս են քոլերա, նիխախոն տենդ։ Կը դարմանէ մորթի անկանոն արտաշնչութիւնները։

ՍԱՎՕՆ Օ ՊԻՒՔԼՕՌԻՒՌ ՏՈՒՏՌԱՊԺԻՌ՝ անզիկով պատրաստուած բուժատներուն անոյ կը բունէ՝ մարմնոյն վրայ առնող միջատները չնչելու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՓԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (55)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻՆԵՐԸ

—Մենք ո՛չ հայր ունինք, ո՛չ մայր, ըսաւ Անտրէ, բայց հոգ չէ. քոյր մ՚ունիմ, բաւական է։

Եւ նստան դէմ առ դէմ իրարու ձեռք բռնած, որպէս զի լաւ տեսնեն զիրար։

—Հիմա, եղբա՛յր իմ, ըսաւ աղջիկը, հասկցուր ինծի թէ ինչպէս բարեբաղդաբար ձեղնայարկին մէջ գտնուեցար այն սոսկալի կռուին ժամանակ։

—Ա՛նչափ զբաղած էի քեզ գտնելու մտածումով, պատասխանեց Անտրէ, որ Փարիզէն մեկնած ժամանակս չէի հարցուցեր թէ ո՞ւր կը գտնուէր Ռըպէյի գիւղը։ Ճանապարհորդ մը խրատ տուաւ ինծի որ Բուլէիի կայարանն իջնիմ, իբրեւ ամենէն մօտ։ Ուստի հոն իջայ, և ցոյց տուին ինձ Ռըպէյի ճամբան։ Բայց Բուլէիէն փարսախի մը չափ հեռուն մոլորեցայ և ուրիշ ճամբէ մը քալեցի մէկ ժամու չափ։ Գեղացի մը դէմս ելնելով՝ հարցուցի թէ տակաւին հեռո՞ւ էի Ռըպէյէն, խնդալ քմծիծ. յետոյ՝ տեսնելով իմ շուարումս, զիս տարաւ կողմնակի ճամբու մը բերանն, որ զիս նորէն բերաւ Ռըպէյի ճամբուն վրայ։ Արդէն խոր գիշեր էր երբ Ռըպէյ հասայ։ Երկու անգամ գեղին մեծ փողոցն անցայ դարձայ, յուսալով որ մէկու մը հանդիպիմ և քու բնակարանդ ցուցնէ ինծի. բայց ամէն մարդ պառկած քնացած էր։

Այն ժամանակ որոշեցի դուռ մը զարնել։ Քանի մը վայրկեան սպասելէ ետեւ դուռը բացուեցաւ և ճերմակ բամպակէ գդակով գլուխ մ՚երեցաւ։

—Ի՞նչ կ՚ուզէք, հարցուց ինձ մարդը կէս քուն ձայնով մը։

—Հարցնել ձեզ թէ կը ճանչէ՞ք այս գիւղը բնակող օրիորդ Պլէզը, պատասխանեցի։

—Պլէզը, այո՛, ուրի՞շ։

—Կը հաճի՞ք բնակած տունը նշանակել ինձ։

Մարդն՝ ուսերը թոթվելով.

—Անոր տունը այգիներուն ճամբուն մէջն է, աջ կողմը, կամուրջէն անդին, ըսաւ։

—Շատ լաւ, բայց ինչպէս կրնամ ճանչել տունը։

Նորէն ուսերը թոթվելով.

—Տանն առջեւ որթատունկ մը կայ որ մինչեւ տանիքը կը հասնի։

Զայս ըսելով դուռը գոցեց, և մըրմռալով գնաց իր սենեակը։

Իսկոյն գիմեցի այգիներուն ճամբան, և առանց երկար փնտռելու, մեծ որթատունկ մ՚աչքիս զարկաւ. մօտեցայ, բայց նոյն միջոցին աղեկեզ ճիչերու ձայն մ՚եկաւ ականջիս։ Այնպէս թուեցաւ ինձ թէ մէկը կը խողխողէին տանը մէջ, կնկան ձայն էր, քրոջս ձայնն էր թերեւս...

Դուռը բանալ ուզեցի, բայց անհնարին էր. պատուհանը կոտրելու կը պատրաստուէի, տեսայ որ ձեղնայարկին լուսամուտը բաց էր. որթատունկը սանդուղի տեղ ծառայեց ինձ, շուլլուեցայ վեր ելայ և ձեղնայարկը մտայ։ Բարեբաղդաբար մոմաւոր լուցկիներ ունէի վրաս, հատ մը վառեցի և սանդուխին գլուխն եկայ։

Մնացեալը գիտես։ Տեսնելով քեզ որ մարդու մը հետ կ՚ըգօրէիր, առանց գիտնալու թէ մարդասպա՞ն մ՚էր, գո՞ղ մ՚էր կամ ուրիշ տեսակ թշուառական մը, մէկէն վար ցատկեցի։ Վերջապէս քովդ էի, սիրելի քոյրս, կը տեսնէի քեզ. այս մեծ երջանկութիւնը զգացեց բարկութիւնս, և չթողուց որ մոլեգին կատաղութեան հասնէր, ապա թէ ոչ՝ կը խեղդէի սրիկան։

33

ԶՈՒԱՆ

Պլէզ թեւերովը երիտասարդին վզին փաթթուեցաւ։

—Այլեւս չխօսինք այդ տխուր բաներուն վրայ, ըսաւ. կ՚ուզեմ մոռնալ այս իրիկուան հոս անցածը և մինչեւ իսկ չյիշել այս մարդուն անունը։ Երբ Աստուած այսպէս իր բարութիւնը կը ցուցնէ ինծի, ես ալ զիս ներողամտութեան տրամադիր կ՚զգամ։

Թէեւ գրեթէ կէս գիշեր էր, ոչ Անտրէ ոչ ալ Պլէզ հանգչելու միտք չունէին։

Անտրէ ուզեց հասկընալ թէ քոյրն ինչպէս կ՚ապրէր Ռըպէյի մէջ։

Պլէզ ցոյց տուաւ անոր կարած շրջազգեստը։

—Ես դերձակութիւն կ՚ընեմ և ասեղս կ՚ապրեցնէ զիս, ըսաւ։

—Հարկաւ, սիրելի քոյրս, բարեկամներ ունիս գեղին մէջ։

—Արդարեւ շատ համակրութիւն կը գտնեմ։ Այս գեղին բնակիչները բարի մարդիկ են. քիչ մ՚ինքնասէր են. թերեւս չափազանց կը սիրեն իրենց հողի կտորը. բայց ինծի վնաս հասցնել չեն ուզեր։

—Ուրեմն Ռըպէյ հաճելի է քեզի, և չես ուզեր մեկնիլ հոսկէ։

—Օ՛, բարեկամները եղբայրս չեն. դուն ո՛ւր որ ուզես՝ կ՚երթամ քեզի հետ։ Ժամանակ մը կար, ուր թերեւս վարանէի մեկնիլ ասկից. կին մը, խեղճ խելագար մը որ իմ մանկութեանս խնամ տարած էր, և մօր պէս կը սիրէի, հոս էր. բայց գնաց, ուստի ես ալ կրնամ մեկնիլ առանց ցաւելու՝ ուր որ կ՚ուզես որ հետդ գամ։

—Ես եկայ քեզ տանելու։

—Ո՛հ, շնորհակալ եմ, եղբա՛յրս, ո՞ւր պիտի երթանք։

—Փարիզ։

—Խեղճ խելագարն ալ Փարիզ տարին, մարքիզուհին, ինչպէս որ կը կոչէին Ռըպէյի մէջ. ես ալ միեւնոյն քաղաքին մէջ պիտի ըլլամ, և թէ որ Աստուած լսէ աղաչանքս, վերստին կը տեսնեմ զայն։

—Ինչո՞ւ համար այդ դժբաղդ կինը մարքիզուհի կը կոչէին, հարցուց Անտրէ։

Աղջիկը պատմեց ինչ որ գիտէր այդ խելագարին վրայ։

—Դպաւ ինծի պատմածդ, ըսաւ Անտրէ. սիրտս սեղմուեցաւ այդ կնոջ դժբաղդ վիճակը մտածելով։ Անշուշտ քու վրադ մօր մը պէս գուրգուրանք ունենալուն պատճառաւ, սիրելի քոյրս։

—Անտրէ՛, եթէ գտնենք զայն, պիտի սիրես։

—Արդէն սէր կը զգամ վրան առանց զինքը ճանչելու։ Մնաց որ ամէն անոնք որ սիրած ես և կը սիրես, ես ալ պիտի սիրեմ։ Հիմա, քուրի՛կս, ըսէ նայիմ, ե՞րբ պիտի չուենք։

—Երբ դուն ուզես։

—Օ՛, ես քեզի ժամանակ կու տամ գործերդ կարգադրելու։

—Ես գործ չունիմ։ Հոս ունեցածս միայն իմ լաթերս և քանի մ՚սպասներս են։ Ծրարս կապելն երկար չտեւեր։

—Վճարք չունի՞ս ընելիք. ես հարուստ չեմ թէեւ, բայց ըրած խնայութիւններս քովս են, հազար ֆրանքէն քիչ մ՚աւելի։

(Շարունակելի)